

Egyes szám dra lej
Magyarországon 20 Hllér

Előfizetői példány
Arusításba nem bocsátandó

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

151. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1933. évi július 7

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postátak rékpénztári számlánk száma 12.174 — HIRDETÉSEK díja: hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalón 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalón 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

A világ sebe és Amerika zsebe

Franklin Benjamin, Washington György és Lincoln Ábrahám óta hagyomány az amerikai politikában az ótestamentum nemes pátriarchanyelvén beszélni. Így beszélt Wilson is, így Hoover és így beszélt Roosevelt és mindenki más, aki az amerikai tradíció és a roosevelti Amerika szószólója. Három héttel ezelőtt Hull, a washingtoni góliátdelegáció vezetője, egy haragos próféta szavaival bélyegezte meg azokat a sötétben bujkáló hatalmakat, melyek a londoni népek tanácsát megsabotálják, hátulról elgáncsolják. „Az egész emberiség átka sujsza azt a nemzetet, amely önző politikájával hátráltatja vagy épenséggel meg is akadályozza az együttműködést.” És „Elesen el kell itélnünk azokat a nemzeteket, amelyek valutáik mesterséges elértéktelenítésével kivonják magukat a népek együtteséből.”

A mondatok biblikus tökélye minden más gyülekezet előtt viharos tapsra tartott volna számot. De a világgazdasági konferencián egyetlen jár tenyér se érezte a kényszert, hogy összevörösödjön, egyetlen száj sem, hogy egy szerény bravót kiáltson. A hatvanhat nemzet gyülekezete fagyos csendben hallgatta végig mister Hull ámoszi vagy habakuki dörgéseit. Aki ismerte a bibliai történeteket, abban félremelhetett a vak Izsák mondata: A hang Jakóké, de a kéz Ézsaué. A teológusok kevéssé képzett nemzetgazdászok minden lírától és archaizmustól menten egyszerűen arra gondoltak, hogy egy nappal az amerikai fődelegált beszéde előtt s egy nappal a londoni megnyitó után újra esett a dollár s az a mesterséges infláció, amelyett Amerika meghatalmazott gazdasági diktátora, Roosevelt a világgazdasági értekezlet preludiumaként elindított, még mindig nem állott meg és ha a látszat nem csal, — és a látszat ma az egyetlen, amelynek tisztességét kétségbevonni nem lehet — nem is fog megállni, míg Amerika saját külön érdekei nem akarják.

Nos, a dollár azóta sem állt meg az alája terített lefelén s ha London előtt csak tizszázalékos volt az elértéktelenedés, ma már elérte és meg is haladta a huszat. Ilyen körülmények között nem lehet csodálkozni, hogy a londoni konferencia, mely a világ döglődő gazdaságának a feltámasztására ült össze, inkább háborucsináló, mint békítő és egyeztető gyülekezethez hasonlít. S mert minden háború csak arra jó, hogy zavarosában a spekuláció fogdossa a kövér halakat, ez a londoni háborúság is csak a zavaros halászáj számára terem igulmas konjunktúrát. Bizonyosság erre a rohamos hossz az amerikai érték- és áru-tőzsdéken az azok a sötétből érkező s petróleum után büzlő kontreminüzetek, amelyekkel az eddig még szilárd holland forintot és a svájci frankot próbálták a nemzetközi együttműködés szent nevében megingatni és egy tartós tüzeti virágkor számára bizonytalanná tenni.

Csak természetes, hogy az ilyen kezdő háború sem lehet meg ultimátumok és hadüzenetek nélkül, már blokkok és szövetségek is kialakultak Londonban, ott van az aranyfedezet őthatalmi csoportja, Franciaország, Hollandia, Belgium, Svájc Olaszország, ezek itt a csontjuk velejéig érzik, hogy a játék ellenük megy. Ha Amerika és az amerikai valutapolitikát csendben támogató Anglia nem hagy fel az erópai aranyállamok nyugtalanításával, ha nem rögzítik meg a dollárt és a fontot és nem kergetik vissza a pokolba a spekuláció Belzebubját és ezer rontó örököjét, akkor volt szerencsénk. Ha nem

A kisántant külön egyezményt is kötött Oroszországgal

A Szovjet lemondott Besszarábiáról

A világsajtó óriási fontosságot tulajdonít az új egyezménynek

Bukarest, július 6.

Kedden délután a kisántant és Szovjet-oroszország között új megnevezési egyezmény jött létre. Ez az egyezmény azonos a hétfőn aláírttal, amelyet Románia ismeretesen, mint Oroszország határállama írt alá. Az új egyezmény csupán annyiban különbözik az elsőtől, hogy pótszakasza van, amely a következőképpen hangzik:

„Jelen egyezményhez az összes többi államok csatlakozhatnak.

A csatlakozás ugyanazon jogokat és kötelezettségeket vonja maga után, mint a kezdő aláírások.

A csatlakozás a Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetsége kormányának hozandó tudomására, amely azonnal értesíteni fogja a többi aláírókat is.”

Ezt a második egyezményt a kisántant államain kívül Törökország is aláírta.

AZ ALÁÍRÁS FORMASÁGAI

A kisántant az új egyezmény aláírásánál mint külpolitikai egység lépett fel és Titulescu román külügyminiszter által képviseltte magát, de az aláírás formaságainál azért résztvett Csehszlovákia és Jugoszlávia egy-egy küldöttje is. Kedden délután Titulescu Masaryk cseh és Djuric jugoszláv megbízott kíséretében megjelent a londoni szovjetkövetésén. A román külügyminiszter bemutatatta társait Litvinov orosz külügyi népbiztosnak.

Az aláírás után Litvinov beszédet mondott, hangsúlyozva, hogy az új, második egyezménynek még nagyobb a jelentősége mint az elsőnek, mert a pótszakasz lehetővé teszi a megállapodásnak egyetemessé váló tételét. Majd köszönetét fejezte ki Titulescu előtt társadozásaiért és azért, hogy a kisántant másik két államának kiküldöttjeit magával hozta az aláírásra.

Titulescu szívélyeskedő kifejezésekkel felelt s kijelentette, hogy úgy Gonfben, mint másutt is, valahányszor csak az orosz megállapodásról beszélt, mindig az egész kisántant nevében szólalt fel, ha tehát valami

érdem mutatkozik, az teljes mértékben a kisántantot illeti.

A VILÁGSAJTÓ RENDKIVÜLI
SULYT TULAJDONIT A MEG-
ÁLLAPODÁSNAK

Párisi jelentés szerint az összes francia lapok hatalmas cikkeken foglalkoznak az orosz egyezmény kérdésével. Valamennyi lap megegyezik abban, hogy az egyezménynek megkülönböztetett jelentősége van.

A Le Journal a következőket írja:

„Nem egy, hanem két dokumentumról van szó. Az első egy kerületi paktum, amely Oroszországot Finnország kioptelével szomszédaiával kapcsolja össze. Ezt az egyezményt Oroszország, Románia, Lengyelország, a Balti-államok, Törökország, Perzsia és Afganisztán aláírták már. Az egyezséget Kína és Japán, mint amelyek szintén szomszédállamai Oroszországnak, aláírhatják. A másik egyezmény zárt, Oroszország és a kisántant viszonyát szabályozza, de csatlakozhatnak hozzá az összes többi államok is.”

Az egyezmény igazi jelentősége

A Le Journal rendkívül érdekes cikkét a következőleg folytatja:

„A kérdés jelentősége a támadás fogalmának meghatározásában és egy olyan epizódban csúcsosodik ki, amelyet a leszerelési értekezlet tanui nem felelhetnek el. A támadás meghatározásairól folyt a beszélgetés. A szovjetek megbízottai formulát terjesztettek elő, amely többek között azt mondotta, hogy támadó az, aki erőszakkal behatol valamely más nemzet területére.

— Nagyon jó! — mondotta Titulescu. —

De mit értünk valamely más nemzet területe alatt?

Litvinov így felelt:

— Azt a területet, amelyen egy nemzet a tényleges fensőbbiséget gyakorolja.

— Megegyeztünk! — sietett a helyesléssel Titulescu.

Miután a tényleges fensőbbiséget Besszarábia felett Románia gyakorolja, tehát Oroszországnak e területre vonatkozó igényei megsemmisülnek.”

A Le Matin-nek szintén az az álláspontja, ami a Le Journal-é: vagyis az, hogy Oroszországnak nem lehetnek többé igényjogai Besszarábiára.

Egyébként a francia lapok kihangsúlyozták, hogy a megállapodás a nemzetközi szerződés mintaképe. Ugyanis az egyezmény nemcsak általános kötelezettségeket tartalmaz, hanem csomó kétoldali kötelezettséget is, kettősevel kötvén az érdekelt államokat egymáshoz.

Bombaszennzáció az új szerződés

Az egyezményt Belgrádban kedden délután már nyilvánosságra is hozták. Az aláírás a jugoszláv fővárosban a bombaszennzáció erejével hatott, annál is inkább, mivel a megállapodást a kisántant nevében Titulescu írta alá és így a kisántant először lépett fel az uttal külpolitikai egységként.

A lapok kiemeik, hogy az egyezmény Szovjetoroszország és a kisántantállamok között valóban barátságos viszony megteremtését teszi lehetővé. A kisántant tagállamainak teljességgel szabad kezük van az Oroszországgal való kapcsolatok meg-

teremtését illetőleg. A közeledésre egy gazdasági, mint politikai szempontból szükség van.

PRÁGÁBAN

hasonló volt a hatás. Pénos lapja, a Prager Presse hangsúlyozza, hogy az egyezmény mily gondosan megfogalmazott diplomáciai dokumentum, amely a támadást indokoló ürügyeknek nagy előrelátással vág elébe.

VARSÓBAN

a lengyel sajtó a legnagyobb meglepé-
dés hangján fogadja az aláírásról szóló
híradásokat. A lapok rámutatnak arra,

hogy az egyezmény valamennyire a négyhatalmi megállapodás ellen irányul már csak azon teoretikus tulajdonságánál fogva is, hogy a nagy- és kishatalmak között nem tesz különbséget.

LITVINOV

orosz külügyi népbiztos szerdán Londonból Karlsbadba utazik. Jelentések szerint Litvinov Bécsben találkozni fog Dollfuss osztrák kancellárral. Moszkva valószínűleg ki akarja használni a német-osztrák feszültséget és új tájékozódást kíván Béccsel kapcsolatban Moszkva számára.

sikerül a világpresztizst megmenteni, hogyan lehetne a világgazdaságot? E pillanatban a világgazdaság megmentéséről még az albizottságok titkos ülésein is kevés szó esik, a blamázt kell elkerülni s magát a konferenciát kell kihuzni a vízből. Hogy sikerül-e? Talán Roosevelt nemet mondott, ezt a nemet azonban az ismert bibliai olajjal locsolta meg. De Deterdingnek is van olaja s ha Roosevelttől olaja béke lenne a háborgó hullámokra, Deterdingé

háboru a tűz elemeire. Deterding a bi-metalallumra, a kettős valutára spekulál, már fel is vásároltatta nagy halom ezüstöt, s ő az, aki a konferencia kulisszái mögött az aranyblokk ellen rohamoz. S az angol Deterdinget egész sereg amerikai deterding segíti Newyorkban. Washingtonban, Csikágóban, a gyapot, a vas, a gumi és a buza frontja felől s ezek az urak szívósak és levakarhatatlanok, mert keblükben a pénz és az üzlet szent tüze lángol.

A viszály, hogy Roosevelt szavaival éljünk, valóban tragikus volna a világ ezer gondja-baja közepette. Egy-két nemzet valutáris problémájának a rendezésével nem volna segítve a gazdasági nyomorúságokon. És nem járja, hogy mellékérdések tereljük el a figyelmet a nemzetek égetően időszerű feladatától. Ez valóban nem járja. De az se járja, hogy a jakóbi szavak idején Amerika elsősorban csak a tulajdon zsebére s nem a világ sebére gondol.

Havazott a Brassó-környéki hegyekben

Brassó, július 6.

A hetek óta tartó rendkívüli időjárás ijeszteső folytatása, hogy szerdára virradó éjszaka a brassókörnyéki hegyekben havazott.

A havazás a Pojánáig lehúzódott. Magában Brassóban a legcsunább, őszi, hideg, esős idő járja.

210 millió aranyrubelt kér a Szovjet a kelet-kínai vasutért

Tokió, július 6.

A keletkínai vasútvonal eladása ügyében ma is tovább folynak a tárgyalások. A tokiói szovjetkövetség ma közölte a tárgyalóbizottsággal, hogy kormánya a keletkínai vasutakat 210 millió aranyrubelért Mandzsu-ukónak átadcsátja.

A mandzsu kormány még nem nyilatkozott arról, hogy ez az ár megfelelő-e és hogy azért a vasutakat átvenni hajlandó-e?

A temesmegyei jegyzőbörze ügyének folytatólagos tárgyalása

Temesvár, július 6.

A temesi jegyzőper szerdai folytatólagos tárgyalásán Braun Károly jegyzőtanu azt vallotta, hogy Petcu József irodatisztrel tárgyalta a megüresedett végvári jegyzőség ügyében. Eleinte ötvenezer, majd harmincezer lejről volt szó, amit Petcu szerint Popovici Gheorghe bukaresti ügyvédnek kell adni a kijáráért. Braun le is fizette az összeget, nyugtát is kapott róla Petcutól, de közben a lapok megszéllőztették az állásbörzét és így az állást nem kapta meg. A pénzről, amit ilyenformán vissza kellett kapnia, először váltót kapott, majd

a kisodai községhezán visszakapta Petcutól a pénzt is.

Később a kormányzó Lucaciú nevű tisztviselője előtt nyilatkozatot kellett adnia az egész ügyről és Peter Julian akkori prefektus maga elé idézte. Peter Julian szemrehányást tett neki, miért adott pénzt. A tanu több jegyzőtől hallotta, hogy a jegyzői állásért fizetni kell.

Az elnök kérdésére a tanu megjegyzi, miszerint Petcu úgy informálta őt, hogy bár Popovici egyszerű bukaresti ügyvéd, de jól ismeri a miniszter urakat. Arról, hogy a pénzből Petcunak is járt volna valami, nem tud. A tárgyalást folytatják.

Balbo ma délben elindult Island irányában

Londonderry, július 6.

Délután érkezett jelentéseink szerint az Óceán légköri viszonyai hirtelen megváltoztak és

Balbo olasz légügyi miniszter azonnali

startra határozta el magát.

A 24 egységből álló légiflotta ma délben 12 óra 40 perckor felszállt Londonderryben és néhány perc alatt eltűnt a kíváncsiak ezreinek szeméből.

Szenzációs fordulat a Discom-rablás ügyében a kolozsvári tábla előtt

Kolozsvár, július 6.

A kolozsvári tábla szerda délelőtt kezdte tárgyalni a Discom cég autója kirablásának ügyét. Emlékeztetes, hogy az autót Borrevnél rabolták ki s a banditák rá is lőttek Grünfeld pénztárosra. A törvényszék annakidején súlyos börtönbüntetések osztott ki a tettesek, Gáspár, Turzai Gábor, Kiss Gyula, Bakó László és Lénárt Julia között. A bandának ez a női tagja ugyancsak jelen volt a merényletnél, sőt ő kapta elő a revolvért és adta Gáspár kezébe, hogy löjjen. Maga Grünfeld pénztáros is gyanúba keveredett, de a törvényszék felmentette. Felelőszéke folytán a tábla elé került az ügy, amelyen nem hoztak ítéletet, mert az ügyben szenzációs fordulat állott be. Nevezetesen a rablótársaság feje,

Gáspár olyan érelmű vallomást tett, hogy a pénztárnok is cinkostársuk volt.

Igaz, hogy ő rálőtt, de ez előre kicsinált trükk volt s éppen alibi gyanánt szolgálta Grünfeldnek. Különben is az autón levő háromszázezer lejből a rablók mindössze harmincezer lejt vittek el, tehát a többi az összeg oroszlanrésze, alighanem Grünfeld zsebében maradt.

A tábla ilyenformán bizonytalan időre elhalasztotta a tárgyalást s egyben elrendelte Grünfeld elővezetését, aki a táblai tárgyalásra csak mint tanu volt megidézve. Most már minden bizonynyal vád alá kerül. Elő fogják vezetni Lénárt Juliát is, akit a törvényszék annakidején egyhónapi fogságra ítelt s aki, büntetését előtve, már szabadlábra is került.

Ha a vámfőnök mulat...

Rémregény a temesmegyei Otteleken

Temesvár, július hó 6

Hallatlan dolgok történnek a közeli Otteleken, ahol Toma Viktor vámfőnök vasárnap óta valóságos rémuralmat gyakorol a falu magyar lakossága felett. — Ottelek a Béga mellett a hajóállomásnál, a jugoszláv határon fekszik, egyben vámfőnök és gránicsárközpont is. Az óteleki „kofahajó” temesvári kirándulókat szállított, nagyrészt a temesvári Gypjuipar tisztviselői voltak rajta. Ugyanakkor az állomáson mulatott Toma Viktor vámfőnök a község vezető személyiségeivel, a jegyzővel, aljegyzővel, bíróval és tanítóval.

A hajó befutott, a vámfőnök pedig, aki akkor már erősen illuminált állapotban leledzett, ráparancsolt a hajó tulajdonosára, a magyar Frig Jánosra, hogy köttessen a hajója után egy homokszállító tutaft, amelyet ő Újváron kapott kölcsön és vigye azt oda vissza. A temesvári kirándulók azonban nem akarták megengedni, hogy az ő bérelt hajójuk után kössék a homokszállító alkalmatosságot. A vámfőnök a kirándulók ellenkezésére felduhódott,

kikapta egyik szolgálatos határőr kezéből a puskát s Frig Jánosra támadt, akit a puskatussal többször megütött.

Ezután nekilátott, hogy megtöltse a fegyvert.

Az egész jelenetnél egy csoport falusi is jelen volt, akik felháborodottan tiltakoztak Frig indokolatlan bántalmazása ellen.

Ekkor a vámfőnök ráparancsolt a másik két gránicsárra, hogy löjjenek bele a tömegbe.

Egy vámos — aki bármily nagy ur is, de végre mégis csak civil — jogszerűen nem parancsolhat határőrkatonának semmilyen esetben sem. A gránicsárok mégis engedelmeskedni akartak.

A tömeg közt óriási pánik tört ki, ki csavarták a fegyvert a vámfőnök, majd a gránicsárok kezéből, miközben a részeg vámfőnök belepottyant a Béga-ba, ahonnan szerencsésen sikerült kihúzni.

A jelenlevő falusi notabilitások az egész jelenet alatt passzívan viselkedtek.

Ezek voltak az előzmények, amelyek után már hétfőn megkezdődött a vámfőnök óteleki rémuralma. A tárolleparancsok helyett átvette a vezényletet a gránicsárok felett és a csendőrséggel együtt nyomozást indított. A nyomozás ürügye alatt megkezdődtek a verések. Hétfőn husz csendőrből álló különítmény érkezett Ottelekre. Bizonybát-ra a megszállt vámfőnök alarmirozta a csendőrbriádot. Az állítólagos óteleki „forradalom” miatt lefolytatott nyomozás eredménye az hogy a csendőrok elfogtak kilenc embert: Halapi Ferencet, Berta Jánost, Nagy Jánost, és fiát Józsefet, Kovács Istvánt, Korcsendó Jánost, Friget és még kettőt. Az elfogottakat a csendőrség nehéz vasra verve behajította Csernára. Hogy ott mi történt velük, azt nem tudni.

Szerdán kétségbeesett siró falusi asszonyok csoportja jött be Temesvárra, elmondták a történeteket és a magyar párt közbenjárását kérték. A párt megtette az ügyben a szükséges lépéseket.

A nagyváradi városháza 40 ezer lejes telefonszámlája

Nagyvárad, július 6

A nagyváradi állandó választmány szerdai ülésén a gazdasági ügyosztály vezetője beterjesztette a város multévi telefonszámláját, amely 40 ezer lejről szól. A hatalmas összeg az állandó tanács tagjainak felháborodását váltotta ki annál is inkább, mivel kiderült, hogy a beszélgetések javarésze a tisztviselők magánbeszélgetéséből állott. A telefonálókat most arra fogják kötelezni, hogy az összegeket térítsék vissza.

36

Tamási Áron

Ábel a Társadalomban

Sohasem hittem volna, hogy ez legyen a vándorlás vége, de ei is gondoltam ott a muzsikaszó mellett, hogy senkihe sem lehet belévetni a bizalmat s tán az sem igaz, hogy Kőlcsey Ferenc írta a Himnusz s talán az se, hogy Blanka szeret engem....

Olyan keserű hevület fogott el, hogy én is odavágtam a poharamot a földhöz és rikóttam egyet. Erre Kerekes ur átölelte a nyakamat és így szólt:

— Mulass, Ábel, mert a többi csak függelékel!

Ahogy ezt kimondta, egyszerre megsajdult a szívem, mert úgy éreztem, hogy Kerekes urnak a hazafiasság is csak egy másik kalap. Édesanyám jutott eszembe, aki magyar szóra és az igaz ember szeretetére tanított volt engem s úgy láttam mintha intene nekem a sirból, hogy álljak fel és távozzam el, vagyis a tanításait tartsam bé. S mivel nagy parancs az, amelyik a sirból jön, én fel is állottam s kifelé indultam, mintha bajom érkezett volna. Odakünn az én részemet kifizettem, s aztán a vendéglőst megkértem szépen, hogy a hátizsákomot valahogy kerítse kifelé, mert szölit a kötelesség s mennem kell.

Szerencsésen ki is kerültem az udvar felől a kapun s átmentem az ut másik felire. Ott a járda szélire letettem a hátizsákomat, s ráültem magam is, hogy határozzak a teendők felől. Három ut kínálkozott előttem: vagy haza próbálom a hitközségi házba, vagy szobát bérelek valami vendégfogadóban, vagy pedig valahol a mezőn verek reggelig szállást. Sokáig vitattam magamban mindhárom utat, de a végén mégis úgy határoztam,

hogy előbb azt az utat próbálom meg, amelynek végiben egy Blanka nevű leány van és egy Bolha nevű kutya. Felálltam, de alig helyeztem el a hátizsákomat a vállamon, odaát a vendéglőben járma ütött ki. Nagy romlás zaját hallottam s közben olyan ordításokat is, mint amikor nehezen lehet valakit agyonütni. Egyszerre nekem is megloobbant a vérem, nehogy Kerekes urat találják bucsuztatni ettől az élettől, de mielőtt valamit határozhattam volna, a vendéglőből valaki az utcára ugrott és vészesen elordította magát háromszor is:

— Rendőr! Rendőr! Rendőr!

Szófogadóbb embert, mint a rendőr, ritkán lehet látni, mert kettő mingyárt elétermett erre a kiáltásra. Bétörttek egyenesen a vendéglőbe s hát nemsokára csend van s a csend fejében hozzák kifelé Kerekes urat és Győzöt.

Fogoly gyanánt hozták őket.

S amikor én ezt láttam, hálát adtam az Istennek, hogy a vendéglőből nézve tulsó oldal is van a világon, mert nem szegényembernek váio az, hogy a rendőrök csináljanak neki szállást. El is indultam mingyárt az ellenkező irányba, pedig ez nem is volt olyan könnyű, mert erősen furdalt a kíváncsiság, hogy vajon mit tudának Kerekes urék hibázan. Kár volt azonban gyötörtetni magamot a kíváncsisággal, mert sokkal hamarabb megtudtam azt, mint ahogy gondolni lehetne. És pedig olyan helyen, hogy a képzelet szégyellheti magát!

De ez nem történt éppen olyan hirtelen, mert ahogy az előbb mondtam, Blanka miatt és Bolha miatt mégis úgy határoztam, hogy megpróbálom a hitközségi

házat. Meg is találtam elég hamar s már a rossz kapu láttán úgy dobogott a szívem, mintha ács lettem volna, kinck a hitvány kapu halála. De ha hitvány is volt ez a kapu, arra mégis jó volt, hogy úgy bé lehessen zárni, mint egy újat. Illába nyomtam a kilincset s a vállamat is hiába vetettem neki, mert a kinyílásról hallani sem akart. A tetejét is néztem, de azt is hiába, mert először magos volt, másodszor szeges dróttal pazarmódon telifuttatva, harmadszor pedig én sem voltam madár.

Ilyenformán csakugyan nem maradt más hátra, minthogy mennyei kapunak nézzem, amit döngetni kell. Nem tudtam, hogy ezzel micsoda szívfájdalmat szerzek magamnak, mert ahogy az első döntettemem rajta, messziről Bolha felelt vissza. Erre mégjobban verni kezdtem, hogy ha nem is nyitja ki senki, de legalább a kutya jöjjön közelebb. Ezt a célmot el is értem, mert Bolha nagymérgesen ott termelt és éreztem a hangjából, hogy szebb és erősebb lehet, mint akármikor.

— Bolha, tel... — szóltam neki s erre furcsa változás történt, mert egy pillantásra elhallgatott, aztán mint egy nagy repeső szív, nekiugrott a kapunak s hallottam, hogy visszasuppan a földre.

Ugy elgyengített engem is a szeretet, hogy puha vaj lett belőlem és nekiborultam a kapunak.

— Bolha!... — mondtam megint. — Te egyetlen jó barátom!... Tel...

Ölő hangomra vinyogni kezdett a kutya s aztán nyöszörögni. Én is vinyogtam és nyöszörögtem.

És leültem a földre, hogy ne két lábon repedjen meg a szívem.

Aztán onnét is felugrottam és minden erőmmel nekifeszültem a kapunak. Erre Bolha is futkosni kezdett egyik végétől a másikig, ameddig a kapu s a kerítés tartott. S miközben én a kapuval küzdöttem, ő is megállapodott a kerítés egyik deszkájánál és dolgozni kezdett. Soha-

sem hittem volna, hogy mit tud egy szerető kutya! Mert nemhogy az ember, hanem még egy motor, amelyet tüzes kazán hajt vagy égő olaj, az sem dolgozik úgy, ahogy Bolha dolgozott akkor.

És csoda is van a világon!

Csakhogy azt a kutya művel!

Mert kettőbe hasadva lefeszült a Bolha nagysága előtt az egyik deszka s ha a gyapjának egyik része ott is maradt annak emlékeztetére, hogy kicsi likon is áthatol a szeretet, ő mégis ott volt végre a színem előtt és a memlekre ugrott, hogy megölelhessem kedvem szerint

S aztán elindultunk katten az éjjeli városba.

Boldogan mentünk s maga a város is örvendett, hogy ezt is megérhette.

Már éjfélre idő lehetett s nem is igen járt senki az utcán. De azért valaki mégis járt, mert ahogy haladtunk egy girbe-görbe részen, egy barát-pappal találkoztunk össze, aki lehajtott fejjel és valamit a köpönyege alatt rejtelve jött szembe velünk. Bolha eléje futott és örvendezve táncolni kezdett körülötte s a farkával harangozott is neki.

Ugyúlászik, a hargitai emlék buzgott fel benne.

(Folytatása következik)

Julius 9-ig kell

jelentkeznie, ha részt akart venni a B. L. szenzációs konstancái társasutazásán.

Rohamosztágosok őrzik a müncheni biboros érseket

London csődje a márka zuhanását eredményezi

Hindenburg jobban van — Schleicher „szobafogságba” menekült — A prágai Vorwärts cikkeiért az internált szocdem vezérek felelnek

Berlin, július 6

Tegnap jelentéseinkkel ellentétben ma azt jelentik, hogy Brüning és Lüttich, a centumpárt feloszlásának kérdésében nem találkoztak egymással. Találkoztak azonban a nemzetiszocialisták, a centrum vezérek egy kisebb csoportja, de ez a csoport meggyezésre nem jutott.

A centrum — mondják ezek a prágai jelentéseink — azért nem mondotta ki feloszlását eddig, mert be akarta várni Papen tárgyalásainak eredményeit. Szombaton este úgy határozott a párt, hogy a feloszlás kimondásával negyvennyolc óráig vár és nem tovább. Azért szabta a rövid terminust, mert Papen arról elszármolt be, hogy a Vatikánnal való tárgyalásai nagyon rosszul állanak.

A helyzet azonban hétfőig megváltozott és most úgy látszik, hogy a vatikáni megállapodás mégis létrejön.

Rómában már arról is beszélnek, hogy a konkordátum szövege is készen áll és az 50 szakaszból áll. A legnehezebb kérdésben, a katolikus vallásos egyesületek kérdésében Hitler deferált. Hitler nevében Papen Rómában kinyilatkoztatta, hogy a kormány elismeri ezeknek a vallásos egyesületeknek német-kulturális jelentőségüket és meghagyja azokat abban az esetben, ha ezek az egyesületek a jövőben kizárólag egyház-kulturális tereken tevékenykednek.

A Reichspost ma egyébként arról számol be, hogy a müncheni biboros érsek, Vanthaber palotája előtt napok óta egy század rohamosztágos áll. A rohamosztágosok, mint diszórég foglalkoznak helyet a palota előtt, ezzel szemben az az igazság, hogy ez a rohamosztágos század őrzik a biboros palotáját. A Reichspost nem tudja megállapítani, hogy a rohamosztágosokat a biboros érsek biztonságára rendelték-e ki, vagy pedig azért, hogy az érsek palotáját el ne hagyassa és Németország területéről el ne mehessen.

AZ EVANGELIKUS EGYHÁZ ÚJ ALKOTMÁNYA

Frick belügyminiszter közben tovább tárgyal az evangélikus egyházak vezetőivel. Frick úgy látja, hogy az evangélikusokban már megvan a jószándék arra, hogy az állammal békésen meggyezzenek és éppen ezért azt reméli, hogy néhány napon belül elkészülhet a német evangélikus egyház új alkotmánya. Lapjelentések szerint Hindenburg kéri levele, amelyben kedvezőbb elbírálásra ajánlotta az evangélikus egyházakat, nem sok eredményt hozott. Az új alkotmánytervezet pátozatlanul szigorú és az egyházat minden önkormányzati jogától megfosztja.

HA LONDON FELBORUL, FELBORUL A MÁRKA IS

A londoni világgazdasági konferencia robbanása súlyosan kihat a német bel politikai életre is. Az arany alaptól való letérés teljesen szétmálázta a márka jelenlegi vásárló erejét és ebben a pillanatban a Hitler-uralom feltétlenül véget érne. A „Nempart” szerint a francia jegybank kormányzója soha meg nem bocsátható biint követ e abban az esetben, ha a márkát támogatja. A márka ugyanis — mondja a lap — most már a valutakonfliktus hatása alatt is zuhan, ami a jelen körülmények között a béke biztosítéka lenne és egyben meg szabadítaná a német népet a nemzeti szocializmus rabszolgatartó zsarnokságától.

SCHLEICHER „ÖNKÉNTES” FOGSÁGBA MENEKÜLT

Schleicher tábornokról, a volt kancelláról hetek óta nem hallani egyetlen szót sem. Néhány héttel ezelőtt elterjedt a híre, hogy letartóztatták és internálták, később azután egy másik hírforrás úgy tudta, hogy a volt kancellár Svájcba menekült és ott él. A Daily Herald ma ismét részletesen foglalkozik a Schleicher kérdéssel és kijelenti, hogy adatait az egyik nagyhatalom berlini követéségének jelentéseiből veszi. E követi jelentések szerint Schleicher nincs sem letartóztatva, sem internálva, mindössze rendőri

felügyelet alatt áll. Schleicher ezt a rendőri felügyeletet maga kérte. Napnap mellett életére törtek és ekkor úgy határozott Schleicher, hogy megszökik Németország területéről. Erről a tervéről később lemondott azonban és amellett döntött, hogy

a kormány védelme alá bocsátja személyét.

A kormány vállalta is védelmét ami olyan formában történik, hogy Schleicher bázát a rendőrség emberei őrzik. Ha Schleicher elhagyja lakását, a detektívek egész serege kíséri, nehogy a volt kancellárt megtámadhassák.

A Daily Herald szerint tehát Schleicher szabad, de „önkéntes” fogságban él. Ugyanolyan „önkéntes” ez a fogság, mint azok a pártfeloszlások, amelyeket a pártok „önként” határoznak el.

HINDENBURG MÁR A KERTJÉBEN SÉTAL

Hindenburg egészségi állapotáról az első komoly és megbízható jelentést csak ma kaptuk. A jelentést a Strassburger Neuesten Nachrichten adja és elmondja, hogy az elnököt mintegy tizennégy nappal ezelőtt valóban szélütés érte. Hindenburg három napon át eszméletlenül fektült. A gondos orvosi ápolás azonban

A kolozsvári törvényszék döntése a status ingatlanairól

Allami vagyonnak minősítették az ingatlanokat

Kolozsvár, július 6.

A kolozsvári törvényszék most döntött másodfokon a római katolikus státus egyik részletperében. Az ítélet a státust elutasította és a kérdéses státus vagyontokat állami tulajdonoknak minősítette.

A per előzményei nagyon érdekesek és rávilágítanak arra a bonyolult jogi szövevényre, amelybe a státus az állammal szemben jutott. Még 1889-ben történt, hogy a katolikus státus a magyar államnak bérbeadta a kolozsvári gazdasági akadémia épületét és a monostori vagyont.

Ez a bérleti jog az impériumváltozás után természetesen a román államot illette meg, mint a magyar állam erdélyi részének jogutódját. A bérleti szerződés 1929-ig szólt. 1929-ben a bérlet lejárván, a tulajdonos státus felszólította a bérlő román államot, hogy a bérlemény tárgyát képező ingatlanokat bocsássa vissza rendelkezésére.

Az állam a bérlemény átadását megtagadta.

A tárgyalások a földmivélsügyi mi-

nisztérium és státus között sokáig folytak, majd a római katolikus egyházi vagyonnak nem volt más utja-módja, minthogy per után szerezzék vissza bérbeadott ingatlanainak használati jogát.

A pert elsőfokon a kolozsvári járásbíró előtt az állam el is vesztette. Tegnap felelbezés folytán a törvényszék tárgyalta az ügyet, amely az elsőfoku ítéletet megváltoztatta és kimondotta, hogy a státus nem igényelheti vissza ezeket a bérbeadott ingatlanait, mert nem jogi személy, de különben is nem követelheti vissza az ingatlanokat azért sem, mert ezek az ingatlanok az impérium változása alkalmával nem az ő, hanem a magyar állam tulajdonában állottak és így ez ingatlanokon való tulajdonjog a román államot illeti meg.

A státus természetesen tovább felelbe, mert véleménye szerint az ingatlanokon való tulajdonjoga vitás nem lehet. A magyar állam e birtokokon csak bérlő volt és nem tulajdonos és így ez ingatlanok tulajdonjoga a román államot, mint jogutódot nem illetheti meg.

A londoni végeredmény:

Összefogás helyett kialakul a washingtoni és a párisi blokk

Amerika már azzal lenyeget, hogy autarkikus gazdasági politikát kezd

London, július 6

A világgazdasági konferencia sorsa ma dől el. Csütörtökön teljes ülést tartanak, amelyen a legnagyobb valószínűség mellett úgy döntenek, hogy a konferenciát elnapolják. A bizottságok legnagyobb része, ezen a véleményen van, magában az elnöki irodában is — mint tegnap a B. L. is jelentette, — ilyen hangok hallatszanak, nagyon valószínű tehát, hogy a plénum sem lesz más véleményen.

Az Amerikai Egyesült Államoknak az a terve, hogy amennyiben a világgazdasági konferenciát tényleg elhalasztják, Amerika külön konferenciát hív egybe. Ezt az új konferenciát az ősszel és Washingtonban tartanák meg és annak zártkörű gazdasági konferencia jellege lenne.

Az aranyvalutájú országok is külön utra térnek. Ezek a hatalmak már szombaton megnyitják a maguk külön konferenciájukat — Párisban.

A londoni konferenciának tehát eredménye van. A világ gazdasági érdekeit egységesítő konferencia elérte azt, hogy a világ hatalmai nyíltan is két táborra szakadtak. Az egyik tábornak, az aranyalapú pénz államainak vezére Páris, míg az aranyalap nélküli valutájú országok élére Washington állt.

A KONFERENCIÁN EGYEDUL LITVINOV PROFITÁLT

Az angol lapok egyértelműen megállapít-

ják, hogy a konferencián egyedül Litvinov ért el eredményeket.

Litvinov megállapodott a kisantant államokkal, megszüntette az angol árubejétkötést és elismertette Amerikával a Szovjetet.

Litvinov már el is utazott Londonból. A Reuter ügynökség jelentése szerint a Szovjet külügyi népbiztosa Karlsbadba ment: — fogókurára.

AMERIKA AZ „ÖNELLATASSAL” FENYEGET

Roosevelt egyébként ma új utasításokat küldött Hullnak. Az „új” utasítás nem tartalmaz semmi újat. Rooseveltt továbbra is megmarad álláspontja mellett: nem hajlandó a valutarögzítési javaslatot elfogadni és arra szólítja fel Hullt, hogy ne tartsa, hogy a konferencia csődjéért Amerikát tegyék felelőssé.

Egyben bejelenti Rooseveltt, hogy amennyiben a világgazdasági konferencia eredménytelenül oszlana fel, Amerika azonnal áttér a gazdasági autarkia politikájára. Amerikának ez minden nehézség nélkül sikerülni is fog. Egyedül az Amerikai Egyesült Államok vannak abban a helyzetben, hogy minden külföldi áru, vagy nyersanyagbeszerzés nélkül el tudják gazdasági életüket látni.

Végül ebben az utasításban Rooseveltt kifejti még, hogy jobban jár a világ, ha a világgazdasági konferenciát elnapolják, mintha ez a feszült hangulat és ez a nap-nap mel-

megmentette és ma már ott tart a beteg hogy neudecki kastélyának parkjában rövid sétákat tehet. Az orvosok ennek ellenére is a beteg állapotával nincsenek megelégedve. Azt mondják, hogy Hindenburg magas kora mellett valószínű, hogy ezek a szélütések ismétlődni fognak és nagyon kétséges, hogy az elnök még egy ilyen szélütést kibírja-e?

FOGAT — FOGERT

Németországban változatlanul rossz néven veszik hogy a külföldi sajtó nem akar a Hitler-uralomnak behódolni és továbbra is az objektív kritika hangját hallatja. A nürnbergi nemzeti-szocialista lapban most Julius Streicher a zsidóellenes hírlap egyik ismert szervezőjére hosszabb cikket ír, melyben beígéri, hogy minden olyan merészhangú cikket, amely a prágai Vorwärtsben megjelenik, egy-egy szociáldemokrata vezért, aki jelenleg az internálótáborban ül, könyörtelenül felakasztanak.

Streicher nagyhangú kijelentéseit természetesen nem szabad komolyan venni, de mindenesetre jellemző, hogy Németországban ma így lehet írni az ellen, aki a rendszert „külföldön” bírálni meri. Vajjon mit csinálnának azzal, aki a belföldön írta olyan hangon, mint a prágai Vorwärts cikkírói.

letti surlódás mérgesíti a helyzetet.

Newyork ipari körei azon a véleményen vannak, hogy Rooseveltnak a maga inflációs politikáját nem szabad a végtelenségig vinni.

A nagyipari körök a leghelyesebbnek azt tartanák, ha Rooseveltt az 1926-os alapon stabilizálná ismét a dollárt.

Ekkor a dollárnak 42.8 százalékos aranyfedezete volt.

A Petit Parisien ezzel a hírrel kapcsolatban megállapítja, hogy bizonyos amerikai körök véleménye szerint Rooseveltt két erősebb akarat eszköze lett. Az egyik Baruch zsidó bankár, aki Rooseveltt elhatározásait irányítja, a másik pedig azoknak az egyetemi professzoroknak csapata, akik körülötte állanak és különböző szociális és technokrata teóriákat akartak a gyakorlatba átültetni.

A GABONATERMELŐ ÁLLAMOK MEGIS MEGÁLLAPODTAK

A mai nap szenzációja, hogy a négy nagy gabonatermelő állam, amelyek legutóbbi tárgyalásait Ausztrália meghiusította, a bevett területek csökkentésében mégis meggyeztek. A megállapodás szerint a pelesztin területeket mintegy 10—15 százalékkal csökkenteni fogják.

Az európai gabonatermelő államok hozzájárulása után írják csak alá a megállapodást. Az európai államoknak a termelésüket csökkenteni nem kell ugyan és mindössze a fogyasztó államoknak kell tudomásul venniük, hogy e megállapodás nyomán a terményárak emelkedni fognak. Ez ellen — mondja a londoni megállapodás — a fogyasztó államok úgy védekezhetnek, hogy leszállítják a gabonafajták behozatali vámját.

AMERIKA ÉS A SZOVJET

Amerikában egyébként befejezett tényként tárgyalják, hogy Amerika elismerte Szovjet-Oroszországot. A diplomácia berkeiben már meg is indultak a tanácskozások, hogy ki legyen Amerika oroszországi követe.

Érettségi eredmények Kolozsváron

Kolozsvár, július 6

A kolozsvári érettségi vizsgálatok eredményeit ma hirdették ki:

A Marianumnak tíz növendéke jelentkezett érettségire, akik valamennyien át is mentek. A református leánygimnázium 12 növendéke közül 10, az unitárius kollégium 19 növendéke közül 7, a református kollégium 28 növendéke közül pedig csak 20 tette le sikerrel az érettségét.

A növendékek a Regina Maria gimnáziumban vizsgáztak.

SZINAJABAN IS HAVAZOTT

Kedden és szerdán Szinajában, illetőleg a környező hegyek között többször is havazott. Szinaja egyes részeit hó fedi.

VILÁG-MÁRKA!

„OLLA”

GUM..?

Érdeklődésben
érdeklődésben
érdeklődésben
érdeklődésben
érdeklődésben

Előzetes védőbeszéd

Író az, aki saját lelkiismeretének parancsát meri követni akkor, amikor alkot, írni pedig... nos, ennek az ellenkezője.

Az író ma már lassan kivesző állatfaj, mert a bombával és revolverral összecsapó világnézetek nem igen tűnik a különvéleményt. Ha ma valaki élne és beszélni akar, akkor a sorban kell menetelnie és ha virágot pillant meg az út szélén, nem állhat meg leszakítani, mert az őrmester ur azonnal ráordít, hogy „hé!... maga elvetemült reakciós! (vagy progresszív, vagy liberális!... ez az utolsó menetoszlop világnézetétől függ) nem tudja, hogy az idők szelleme nem tűri az ide-oda való ugrándozást?... takarodjék vissza a sorba és elméldkedjék a part programján!...”

A művelt Keleten (amit nyugaton a Rajna, keleten pedig a Nagy vagy Csendes óceán határolnak) már megszoktuk ezt a beszédet és a fegyelem semmi kivánnivalót nem hagy hátra. A kiképző őrmesterek pompás keze alatt az ige felkent bajnokai lassanként elhelyezkednek egyik vagy másik világnézetű programjainak között. A dolgot érthető is. Olyan nehéz saját világnézetet kialakítani... ajánlatosabb kölcsönözni egyet...

A dologban csak az volt a meglepő, hogy itt nálunk Erdélyben olyan későn jelentkezték a továbbshizáló ideológiai őrmesterek. Jőideig csak balról kaptunk atyai intelmeket, ha a poigári világfelfogás bűnébe estünk, de hála Isten, az utóbbi időben bizonyos külső események hatására megalakultak a jobboldali kiképző szervei is, sőt a közép is gyakran felemeli szavát s óva int, hogy jobbra, vagy balra, vagy előre menjünk.

Természetesen kellő vezetés hiányában az írók nem voltak tisztában önmagukkal. Nem haraptak egymás torkába és az ellenpárt dorongolása helyett inkább irak. Sőt mi több, az a fura cszme fogamzott meg fejükben, hogy a sok felfogásbeli, világnézetű, kifejezési különbség ellenére az írók végeredményben mind emberek, akik esetleg még meg is érthetik egymást anélkül, hogy emiatt egyéniségükön csorba esnék.

A Helikon évente szokott összegyűlni Marosvásárhelyre és az ellene szóló pádbeszédek szintén évente szoktak elhangzani. Utópégre érhető is. A pécsi Helikonon az írók egymást igyekeznek megérteni, viszont a megértés manapság díjazhatatlanul nalmi. Ott az írók az embert keresik egymásban, de az emberiség már régen kihalt. A szellem próbálja a lelkeket összehozni, de a való életben a szellem helyét jó idő óta elfoglalta a tett. Olyan jóképű, valódi tett, bombákkal és rohamosztagokkal alátámasztva.

Az idén is valószínűleg hallani fogjuk a pádbeszédeket (háromszor erősebben) s noha a védő rendszerint a pádló után szokott beszélni, én most indokolatlanul mégis a pádlók előtt szeretnék megszólalni.

Arra szeretném kérni ugyanis az igen tisztelt pádló urakat, hogy ne haragudjanak ránk. Vagyunk ugyanis még egy páran itt a Rajnától a Csendes-óceánig elnyúló területen, akik hinni merünk az emberi szellemben. Abban az emberi szellemben, ami tülemelkedik az anyagon, a technikai műveltség, a gépjegyek és a bombavető repülőgépeken. Akik hinni merünk abban, hogy az erőszaknál több a megértés, az enyvedelmességnél több az odaadás, a hatalomnál több a szeretet.

Akik hinni merünk abban, hogy az emberi szellem és annak képviselője: az író és a művész szabad vagy legalább is szabadnak kellene lennie és ezért a szabadságért nem kiközösítés, hanem tisztelet jár. S hogy ennek a tiszteletnek alapján nyugodtan közeledhetünk egymáshoz s az ezernyi különbözőség ellenére is megérthetjük egymásban az embert.

Ne haragudjanak tehát ránk. Ugyanis olyan kevesen vagyunk és a számunk napról-napra fogy. Legtöbben már szemüket sem merik a sorból felemelni s csak az előttük marsoló hátát nézegetik. Hogy pedig a sorból kiugorjanak, meg sem fordul a fejükben. Hiszen ezért büntetés jár. Mindenkinék. Nekem is.

Őrmester ur! alássan jelentem, mindjárt visszamegyek a sorba. Ne tessék megbüntetni!

I. Szemlér Ferenc

A rontói kápolnában elhelyezett pénzhamisító üzemet a községi plébános fedezte fel

Nagyvárad, július 6

A rontói templomban felfedezett pénzhamisító gyárban most folyt le a helyszíni szemle. A bizottság megállapította, hogy az esztergapad az oltár előtt állott. Az orgona fújtatóját a hamisítók kikapcsolták és a saját céljaikra használták.

A pénzhamisító neve Florek István tasnádi származású egyén, aki nemrég került Váradra. Ott tudta meg, hogy a rontói templomot egy évben csak egy-

szer használják. A templom padlásán élt, éjszaka dogozott és a templomot még virradat előtt mindig elhagyta.

Hamisítványai tökéletesek voltak és talán sohasem fedezik fel, ha a plébános programmon kívül ki nem nyitja a kápolnát és észre nem veszi a szétszórt husz lejeseket.

Letartóztatása alkalmával Florek kijelentette a vizsgálóbíró előtt, hogy:

— A fogdában jobb lesz, mint a padlásán.

Vakmerő postarablás Bécsben

22 ezer schillinget vittek el a revolveres banditák

Bécs, július 6

Az egyik kerületi postahivatalban ma délelőtti megjelenít két formaruhás fiatalember. Azzal meztokták be, hogy a postaigazgatóságtól jöttek, amely felszólítja a posta egyik tisztviselőjét, hogy azonnal hagyja el a hivatalát és menjen fel a postaigazgatóságra.

A tisztviselők hitelt adtak a két fiatalember szavának és társukat tényleg elküldötték a postaigazgatósághoz.

Mikor ez a tisztviselő kilépett a postahivatalból, a két formaruhás fiatalember revolvereket rántott elő és felszólította a hivatalba maradt postatisztviselőket, hogy adják meg magukat.

A megrémült tisztviselők nem ellenkeztek.

A formaruhás fiatalemberek 22 ezer schillinget zsákmányoltak.

És azután autón megszöktek.

30 százalékkal emelték a zsilvölgyi bányák szénkvótáját

Az intézkedés az egész bányavidéken nagy örömet keltett

Petrozsény, július 6

Bukarestből érkezett jelentés szerint a kormány — úgy látszik — mégsem nézi ölbetett kezekkel a zsilvölgyi helyzet végleges felborulását.

Írtesüléseink szerint 30 százalékkal emelték a zsilvölgyi bányák szénkvótáját.

A hír az egész környéken leirhatatlan örömet okozott.

Nemcsak a bányamunkások, hanem az összlakosság is megnyugvással vette tudomásul a gyors intézkedést.

A munkálatokat Petrozsényban csütörtökön, míg Lupényban pénteken kezdik meg.

Az Ember az őserdőben

A kórházból kitért öregember halála a pusztai földön

Nagyvárad, július 6

Rövid történet, amelyben benne van a mai ember egész szörnyű tragédiája. Bíró Imre 60 éves munkás hosszú ideig szolgált a városi vasútnál, ahonnan betegsége miatt tettek ki.

Két évvel ezelőtt kórházba került, de betegsége nem javult.

A kórház igazgatósága megelégtelte Bíró tartását és pár nappal ezelőtt kitérték a kórházból.

Felesége az ismerősöktől szedte össze valami ennivalót beteg férje számára,

de ágyuk nem volt és a beteg ember napokon át a pusztai, hideg földön fektett. Ebbe aztán bele is halt.

Most a feleségén a sor, aki maga is beteges és nincs betető falatja sem.

Nem kell részletezni, nem kell magyarázni.

A civilizációjára büszke ember élete, sorsa és biztonsága egyenértékű lett az állatokkal, amikor még a vadállatokkal veredett az életéért.

Talán akkor még biztonságosabb volt az élete.

Halálos csapás a német játékaiparra és a szőrmekezeskedeleme

A londoni nemzetközi kongresszuson megszervezik a német áruk bojkottját

Július 17-től 19-ig tárgyal a kongresszus — Melchett lord áll az akció élén — Tizennégy államból már bejelentették a részvételt

London, július 6.

Lord Melchett, az angol vegytröszt elnöke július 17-re kongresszust hívott egybe, hogy megszervezzék a német áruk világbójkottját. A tanácskozások az úgynevezett Themse-palotában fognak lefolyni. Már megállapodtak, hogy Melchett lord üdvözlőbeszédén kívül más beszéd nem fog elhangzani, hanem nyomában megalakítják az öt albizottságot, a melyek a részletekben javaslatokat készítenek elő és határozni fognak. Most még a következő országokból jelentették be delegáció kiküldését: Franciaország, Belgium, Hollandia, Olaszország, Spanyolország, Csehszlovákia, Lettország, Lengyelország, Norvégia, Dánia, Svédország, Egyiptom, Palaszina és az Egyesült

Államok.

A bojkottkongresszus főfeladata lesz megállapítani, hogy a jövőben mely országokból milyen árut szerezzenek be tekintettel arra, hogy a jövőben a németországi importot teljesen be fogják szüntetni. Az egyes szakmákban máris részletes tervek készültek el az import átkapcsolására. A terveket most alaposan megvizsgálják és megbeszélik a bojkott végrehajtásának módjait is. Az akció uttorója a szőrmezakma volt. Nemrég még Lipcse volt a németországi szőrmekezeskedelem főpiaca, a német fordulat után azonban Londonba helyezték át a piacot. Az angol ipar már be is rendezkedett a fokozott követelmények kielégítésére és megkezdte több szőrmeüzem fel-

állítását.

Hasonló megállapodások jöttek létre játékaiparkezeskedelem és ipar átcsoportosítására vonatkozólag is. Ebben szakmában is Anglia akarja átvenni Németországtól a vezetést.

A kongresszuson nagy viták nem lesznek, hiszen az egyes szakmák már elzetesen minden tervet és javaslatot teljes részletességgel kidolgoztak. Eppen ezé mindössze két napra tervezik a kongresszust, amelynek tárgyalásai során megfogják szervezni az információs szolgálatot is. A kongresszus előkészítésében Melchett lordon kívül Václav Vislicky legyél képviselőnek juttat fontos szerep.

Miklós herceg ismét Párisba érkezik

Paris, július 6.

Miklós herceg ismét Párisba érkezett. A herceget Lebrun, a francia köztársaság elnöke ma kihallgatáson fogadta. A kihallgatás után Miklós Daladier ebédvendége volt. Ezen az ebéden résztvett Pierre Cotti is.

Tonukihallgatások a kolozsvári halál-sorompó ügyében

Kolozsvár, július 6.

Szerdán tovább folyt a kolozsvári tonukihallgatás Margineanu vasúti őrbűnrének tárgyalása. Emlékeztet meg a kolozsvári „halál-sorompó” borzalmas katasztrófája, ahol négyen vesztették életüket, köztük Barth őrnagy is. A tanúk kihallgatásakor Dan Stefan mozdonyvezető következett, aki a 44. számú gyorsvonatot vezette, amely Barthék autóját elütötte. A mozdonyvezető vallomása kezdetén Margineanura nézve, míg az utána következő tanuk, a mozdony két főtője, inkább mellette vallanak. Clariu Gábor fűtők szintén kedvezően vallanak. A tárgyalás nagy érdeklődés mellett tovább folyik.

— Akinek a gyomra fáj, bélműködése megrekedt, mája megnagyobbodott, e vágya nincs. Emésztése elgyengül, nyelvé fehéressárga, annak naponta egy pohár természetes „Ferenc József” keserűrendbehozza az emésztését és jó közérzetet teremt. Kórházi bizonyítványok ismerik, hogy a Ferenc József vizbiztos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. A Ferenc József keserűvizt gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kaphat.

A rendőrfőnök Hamletet plagizálja

Nem valószínű, hogy a csikágói rendőrfőnök a közelmultban olvasta Hamletet s így a plágium jöhessen ki a kénytelen. De hogy plágium esete forfenn, az bizonyos. A csikágói rendőrség arról híres, hogy nem nagyon foglalkozik az eszközökkel, hanem az állítólagos bűnösökkel. A csikágói rendőrség büntető hatáskörébe tartozik a bűnösök közhöz” folyamodott. Egy hölgy meggyilkolt és a gyilkosság gyanúja azonban nem volt ellene. A férj csak csul tagadott. A rendőrfőnök intézkedett, hogy készítsenek filmet a gyilkosságról, ahogy az a rendőrség felvétele szerint lezajlott. Már találtak filmszínészt, aki feltűnően hasonlít az áldozathoz. A filmet lepergetik makacsul tagadó férj előtt. Közben gyeliek a pulzusát és a vérnyomását. A tagadónak mutatkozik, ez súlyosbítja a gyanút. Ha azonban elájul, akkor bizonyosan ő a gyilkos. Hamlet is elájult az eszközöz fordult, hogy leleplezze nagybátyját, akit apja meggyilkolt. A rendőrfőnök hozatott, akit betanultak egy általa írt darabot, mely a gyilkosságot az ő feltenése szerint adta elő. Claudius, a darab előadása közben elsápadt és kilúcolt. Ezt mint a gyilkos? Ne a bizonyos és ez jobb pszichológus Shakespeare, mint csikágói rendőrfőnök. A szerencsétlen férj szörnyű helyzetben az izgalom rémület összeesett és lelki jeleit mutathatja, anélkül, hogy gyilkolt volna. A csikágói film lélektani próbának tűnik, de kinézetesnek megjárja.

Olasz turisták Brassóban

Tegnap este 120 tagú olasz turistacsoport érkezett Brassóba. A turisták, akik között több neves olasz újságíró is van, Bukarestből jöttek és az ország természeti szépségeit tekintik meg. A brassói állomáson a vendégek fogadására megjelentek Voicu dr. primár, Căteanu prefektus, Cosma őrnagy és Sassu dr. városházi főtitkár. Amikor a Rapid-vonat beérkezett, a városi zenekar az olasz, majd a román himnuszot játszotta. A különböző üdvözlő beszédek után a kirándulók bejártak a városba, ahol bankettet adtak tiszteletükre. Az olasz vendégek két nap múlva hagyják el a várost és tovább utaznak.

Az Astra-egyesület felhívása Brassó város közönségéhez

Brassó, július 6.

Ez év őszén, amikor annyira hangszorozzuk a munka fontosságát és amikor a teljesített munka meg is méretik, Romániának legidősebb kulturális egyesülete, azaz a román irodalom és a román nép kultúrájának művelése érdekében működő „Astra”-egyesület Brassó városában fogja megtartani országos közgyűlését.

Szeptember hó 8, 9 és 10-ike alkalmat fog adni Brassó városának, hogy e ritka és nehezen várt ünnepélyekre diszruhába öltözhessenek.

Brassó sok kulturális célkitűzés kiindulási pontja és sok nagymultu kezdeményezés megvalósítója, folyó évi szeptember hó elején a kultúra tavaszi napjait fogja élni.

Az egész országból több ezer kiküldött jön hozzánk és pedig nemcsak a hegyeink szépsége iránt érzett szeretettől vezelve, hanem még inkább azon óhajtól áthatva, hogy a kultúra terjesztésénél közreműködjenek és, hogy jelenlétükkel az Astra-egyesület tradíciójának megfeleljenek.

Öfelsége II. Károly király tiszteletbeli elnöksége és az új aktiv elnök, dr. Moldovan Juli vezetése alatt az egyesület új vezetőséget kap, melyet a kongresszus ünnepélyesen fog beiktatni.

Az Astra-egyesület kongresszusa az ország mindazon kulturális szervezetének kongresszusa is lesz, amelyek a kulturális haladásra törekednek.

De a mai kedvezőtlen időben az Astra kongresszusa a főképpen szellemi céljaitól eltérő célokra törekvő erők kongresszusa is.

E városnak, ahol az Astra-egyesület első közgyűlését tartotta, újra szerencséje lesz megmutatni hagyományos vendégszeretetét a kiváló vendégek elszállásolásával.

Az Astra brassómezei központi bizottságának jut az a kellemes feladat, hogy a kongresszus egész munkarendjét megszervezze. A sok és különböző feladat folytán a bizottság decentralizálva fog dolgozni. Különös figyelmet érdemel a több ezerre menő vendég elszállásolása. E célra egy központi beszállásolási iroda működik Socaciu Emil városi vezérbíró vezetésével.

Az Astra-egyesület azon kérelemmel fordul Brassó város lakosságához, hogy a vendégek fogadásával és beszállásolással megbízott képviselőinek teljes segítségét nyújtani szíveskedjék, úgy, hogy a Brassóból távozó vendégek a Brassó város lakosságának jóindulatu melege és őszinte vendégszeretetének emlékét vihessék magukkal.

Astra-társulat, Brassó.

Dr. N. Căliman sk. elnök.

I. Colan sk. jegyző.

Az „ELITE”-kávéházban

kedden este mutatkozott be Kalló Károly és zenekara

A közönség melegen honorálta a zenekar hangulatos és kifogástalan játékát, miért is a kávéház tulajdonosa előreláthatólag hosszabb időre fogja a zenekart lefoglalni.

Új ajánlat a villanykapcsolás díjainak kérdésében:

Fizesse az egész város minden villanyfogyasztója egyetemlegesen a bekapcsolási díjakat

Brassó, július 6.

Tegnap délután hosszas és szenvedelmes vitában tárgyalta a delegált külön bizottság a villamosmű új ajánlatát.

Az ajánlat szerint — amely azoknak a tárgyalásoknak eredménye, amelyeket a város Ericksohn svéd vezérigazgatóval folytatott — a villamosmű nem cseréli le az órákat. Az órákat ezentúl a fogyasztó köteles karbantartani és időnként hitelesíteni. Amennyiben ezt a munkát a fogyasztó villamosműre hárítja, úgy a villamosmű vállalja az órák karbantartását és hitelesítését, de azért havonta hét lej számít fel. Ezeket az órákat azonban legfeljebb hét évig hagyja meg a villamosmű, mert ennyi idő alatt az órák teljesen

tönkremennek.

Akinek nincs órája és most kér órát a villamosműtől, havi használati díj címén 12 lej fizet.

Ebben a kérdésben alig volt vita. A bizottság az ajánlatot elfogadhatónak találja.

Nehezebb kérdés volt a bekapcsolás díjainak kérdése. Az újabb ajánlat szerint 150 lej körüli összegre mérsékelte a villamosmű azoknak a bekapcsolási díját, akik tetővezetékéről kapják az áramot, de a kábelvezetésekből nyert áramból fogyasztók bekapcsolási díjait mérsékelni nem tudja. Itt felmerült aztán az a további terv, hogy bekapcsolási díjat a társaság egyáltalában ne számítson, hanem

A Bucsecsen, a kereszt közelében medve támadta meg a kirándulókat

Egy bukaresti turistalány borzalmas kalandja

Brassó, július 6.

Alig derengett meg vasárnap hajnalban, amikor a zordouan magasló Bucsecs-hegység „Caraiman” nevű csúcsán 38 turista verődött össze. Férfiak, nők vegyesen. Az ismeretlenek csakhamar megbarátkoztak egymással s beszélgetni kezdtek, annál is inkább, mert olyan sűrű köd ereszkedett alá, hogy kockázatos volt akár egy lépést is tenni.

Vesan Helént, a bukaresti „Cantacu-

zino-laboratórium” egyik laboránsnőjét, egy fiatal ember társaságában érte utol a köd, az ormon levő hatalmas vaskereszt közelében. Meg akarták nézni a villanyvezetékét.

A turisták, akik néhány méterrel távolabb állodogáltak, kíváncsian tompa revolverdörrenést hallottak a kereszt irányából, majd női sikoly reszkettette meg a levegőt...

Eszméletlenül ég és föld között...

A laboránsnő a brassói Márcescu-kórház egyik ágyában fekvő, sápadt arccal, gyenge hangon számolt be a revolverdörrenés előzményeiről és következményeiről:

— Amikor a kereszthez értünk, — kezdi akadozva — még egyikünk sem gondolta, hogy milyen életveszélyes kalandban lesz részünk. Kisse aggasztott, hogy köd szállt alá, mert még a közelben levő ismerősökig sem láhattunk. Rossz előérzetem támadt, amit a következő pillanatok borzalmai igazoltak is. Alig időzhettünk néhány percet a keresztnél, amikor dühös morgás hallatszott s

a ködből egy hatalmas medve körvonalai bontakoztak ki.

Az állat egyenesen felénk tartott. Elhallgat s a párnáira hanyatlik. Néhány perc telik el addig, amíg annyira összeszedi magát, hogy beszélni tud.

Kisérőm oldalasába kapott, kirántotta revolverét és az állatra lőtt. A golyó a medve feje mellett süvített el.

Az állat vesztéjszó horgással szinte fel emelkedni látszott a ködben, azután előreszegte fejét, a fiatal embert megkerülve, felém rontott.

Rémülten hátráltam a hatalmas mancsok elől, amelyek már az arcom körül hadonásztak. Egészen a szakadék széléig jutottam így...

A következő pillanatban a föld kicsuszott lábaim alól s én eszméletlenül csuszott lábaim alól s én eszméletemet vesztve éreztem, hogy zuhanok!

A kórházi ágyon fekvő nő behunyja szemét. Azt a benyomást kelti, mintha újra átélné a borzalmas kalandot.

— Késő este volt, amikor a busteni erdőőr házában magamhoz tértem. Kérdőzködéseimre elmondották, hogy kirándulók hozták ide, akik véletlenül akadtak rám.

Zuhanás közben egy kiálló fatörzsre estem, amelyen ruháimnál fogva fennakadtam.

Innen szedték le a turisták.

Azt mondják, hogy ez a fatörzs 250 méternyire lehetett a szakadék tetejétől.

Annnyit zuhanom! Amikor rámtájtak, este nyolc óra volt, tehát

közel 15 órán keresztül lebegtem eszméletlenül ég és föld között.

A csodával határos menekülés hősnője

mindaddig, amíg bekapcsolási költségeit vissza nem kapta, emelje fel az áramdíjat.

A tegnapi bizottsági ülésen arról volt szó, hogy a fogyasztók magasabb áramdíj formájában egy év, legfeljebb másfél év alatt visszafizetnék a bekapcsolási költségeket nem egyenként, hanem egyetemlegesen olyképpen, hogy ez alatt az idő alatt magasabb áramdíjat fizetnek.

A megbeszélések rendjén szóba került az is, hogy ezt a megoldást csak a földalatti vezetékekkel rendelkező fogyasztókkal szemben alkalmazzák. Ezt azzal indokolják, hogy a földfeletti vezetékekkel rendelkezőkre hátrányosabb lenne, ha ők is participálnának a földalatti vezetékekkel rendelkezők bekapcsolási díjaiban, mert velük szemben a vállalat csak 150 lej körüli bekapcsolási költséget akar felszámolni.

A tárgyalások a legjobb mederben haladnak. Mivel tegnap a tanácskozást befejezni nem tudták és véglegesen dönteni nem lehetett, a kérdésben a folytatás tárgyalás időpontját szombatra tűzték ki.

ján értesítettem Nagyszebenben élő testvérbátyámat, Vesan Viktor gyógyszerészt. Tőle sem kaptam még választ.

— Hát a kísérőjével mi történt?

— Nem tudom mi lett velük. Semmire nem emlékszem.

A fal felé fordul. Látom, hogy pihi ami akar s különben is elmondott mindent, amit tudott. Lassan kifordulok a tereméből, amelyben csak női betegek fekszenek. Elkészönök a töpörödött parasztyanyókától, aki a szomszédos ágyon ülve, nyitott szájjal s keresztet vetve hallgatja a laboránsnő beszámolóját.

A páratlan kaland tudomására jutott a brassói rendőrségnek is, amely azonnal vizsgálatot indított, hogy a csucson rekedt turisták holllétét felderítse. A kirándulók még ezideig nem adtak életjelt magukról.

Eddig szól a rémregény, amelynek a medvére vonatkozó részét turisti körökben meglehetősen szkeptikusan fogadják.

Ezeket a területeken még nem látták medvét.

Mindenesetre tisztázásra szorú, hogy mitől ijedt meg a turistahölgy, aki — ez bizonyos — nagy szerencséjével menekült meg a zuhanás halálos következményeitől.

N. F.

Véres harc a vonaton

Utazó munkások súlyosan összeszürkálták egymást

Brassó, július 6.

Véres verekezés színhelye volt tegnap délután a Brassó—Sepsiszentgyörgy között közlekedő személyvonat. Mintegy husz munkás utazott ezen a vonaton a Székelyföldre. A munkások a Regát különböző részeiből jöttek.

A Háromszék megyében levő Örményes község közelében a munkások között heves vita támadt, amely később véres verekezésé fajult. A munkások a veszekedés hevében két táborra szakadtak.

Rövid vita után előrántották a késeket és így rohantak egymásnak. A verekezés az egész vonaton leírhatatlan pánikot okozott, amit fokozott a sebesültek jajveszérése.

A vonat nemsokára befutott a következő állomásra, ahol a véres verekezésről értesítették a csendőrséget.

A karhatalomnak sikerült a verekedőket lefékezni. Ekkor azonban már a szembenálló táborból heten feküdtek a földön, hatalmas vértócsában.

Az ellenfél késeitől rendkívül súlyosan megsebesültek: Nicolae Imbulzean, Popescu és Acil Jonescu ploesti munkások, akiket a legközelebbi állomásokra szállítottak és a legközelebbi vonattal Brassóba hoztak. Itt a

Márcescu-kórházban vették kezelés alá őket. Ugyanakkor könnyebb sebesüléssel kórházba kerültek még öten a munkások közül.

Az állomási csendőrség a vonat elindulása előtt megindította a vizsgálatot és ennek eredményeként őrizetbe vette Nagy Sándor, Fazekas György, Huszár György, Polea Mihail és Sutca Ioan munkásokat, akikről megállapították, hogy a vérbefuló verekezés fő provokálói voltak.

A letartóztatott munkásokat szintén Brassóba hozták, ahol átadták őket az ügyészségnek.

Huszonhat kisebbségi diák bukott el a brassói érettségi vizsgákon

A brassói érettségi vizsgák szerdán délután fejeződtek be Brassóban. A Mesota gimnáziumban összesen hatvanegy magyar jelölt került szóbelire a hatvankilenc diák közül. A hatvanegy diák közül negyvenhárom eredménnyel vizsgázott, míg a többiek megbuktak. Ilyenformán a szóbelin, meg az írásbelin a jelemezők közül 26 diák bukott el ismétlőre.

Lux-Mozgó, Brassó

Bemutatja közkívánatra. Csak ma, július 6-án

Gaál Franciska

„Paprika kisasszony”

Paul Hörbiger és Paul Heidemann.

Az évad legmulattatóbb vígjátéka.

Péntektől, jul. 7-étől kezdve a szon legnagyobb vígjátéka

2 órás kacagás.

2 órás kacagás

Buster Keaton (Málec)

„Malek, szeresd felebarátodat”

100%-os németül beszélő hangosfilm

Forgács Sándor és Bárdy Teréz szavalóestje az Ahavában

Mint jelentettük, ma, csütörtökön este 9 órakor Forgács Sándor és Bárdy Teréz a Kolozsvári Magyar Színház művészei szavalóestet tartanak. A kultúrési iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánul meg városunkban.

Brassóban adták el az 50 ezer lejes sorsjegyet

Az osztálysorsjáték mai húzásán a 66.631 számú sorsjegyet 50 ezer lejes nyerménnyel húzták ki. A nyerő számot az Engelhardt Sándor tulajdonát képező brassói Fortuna-cég adta el.

Betörőket és katonaszökevényeket lülett le a brassói rendőrség

Az utóbbi időben veszedelmes elszaporodott betörések arra késztették a rendőrséget, hogy állandó készenlétben álljon és figyelje mindazokat a kétes egzisztenciákat, akik a város területén laknak és akikről feltételezhető, hogy részesei a bűncselekményeknek.

Ennek a fokozottabb megfigyelésnek az eredménye, hogy az utóbbi huszonnégy órában újabb négy veszedelmes bűnözőt sikerült lefűlelni. Vana, Lungu és Sente detektívek az éjszaka folyamán letartóztatták Dobos Gyula, Imre Lajos és Jakab Imre többszörösen büntetett betörőket. Megállapították, hogy Dobos Gyula, amellyel, hogy hivatalos betörő, még katonaszökevény is, akit ezrede hónapok óta köröz. Dobos eddig négy betörést ismert be. A többi lefűlelt bűnözők egyelőre tagadnak.

A rendőrségen most folyik a betörők büntelése. Valószínű, hogy az utóbbi hónapok betöréseinek nagyszámát ez a banda követte el.

Fézzel egyidejűleg Vana detektívnek sikerült még letartóztatni Gábor Tivadar betörőt, akiről megállapítást nyert, hogy a brassói törvényszék körüli több bűncselekmény miatt, továbbá öthónapos büntetését kell leülnie, amit szintén lopás miatt kapott. A betörőt átkísérték az ügyészségre.

Tiltott műtétért letartóztattak egy brassói szülésznőt

A brassói rendőrség Radu Pascu ügyész intézkedésére szerdán délelőtt őrizetbe vette Krizbai Terezt Zajzoni-ut 13. szám alatt lakó babaasszonyt, akiről megállapítást nyert, hogy magzatelhajtással foglalkozik.

A letartóztatás előzménye egy feljelentés volt, amit Kovászna községből kapott a rendőrség. A feljelentők Katona Anna kovásznai huszéves fiatal leány hozzátartozói. A feljelentésből kiderült, hogy a fiatal leány néhány nappal ezelőtt hirtelen megbetegedett. A hozzátartozói faggatni kezdték és végül beismerte, hogy bájba jutott és nehogy gyermekét megszüljje, Krizbai Teréz brassói babaasszonyhoz fordult segítségért.

A rendőrség intézkedésére a leányt azonnal behozták Brassóba. Közben azonban állapota annyira súlyosbodott, hogy szerdán délelőtt kellett szállítani a Mátyás-kórházba, ahol azonnal műtétet hajtottak végre rajta. Az orvosok megállapítása szerint a leány állapotai rendkívül súlyos és így életbenmaradásához alig van remény.

A letartóztatott babaasszonyt az ügyészség a déli órákban hallgatták ki.

Újabb ítélet rőpcédulaosztogatás miatt

A brassói törvényszék II. székének bírája Józsa Lajos 17 éves fiatalember állt a bíróság előtt azzal vádoltan, hogy ez év május 16-án a külvárosokban kommunista rőpcédulákat osztogatott. A fiatalember, akit bilincsekbe verten hozták a tárgyalásra, előadta, hogy soha tagja nem volt a kommunista mozgalomnak és nem is ismeri a kommunista eszméket. Barátok lakik és György Albertné pékműhelyében dolgozott, mint segéd. Amikor lefogták, éppen a műhely felé igyekezett. Az utcán egy papírt talált, amit kíváncsián kezébe vett és olvasni kezdett. Alig ment azonban néhány lépést, amikor a Zajzoni-uton egy rendőr állította meg, elvette tőle a papírt és letartóztatta. A bíróság kihallgatta a rendőrt és egy Baranyai nevű embert, aki eskü alatt igazolta, hogy látta a fiatalembert, amint az rőpcédulákat osztogatott. A bíróság rövid tárgyalás után egy évi fegyházbüntetésre ítélte a fiatal péksegédet, aki az ítélet ellen, ártatlanságára való hivatkozással, felebbezett.

Öngyilkos munkás

Oláh Gyula, a brassói repülőgépgyár munkása, lakásának padlásán felakasztotta magát. A család hozzátartozói halva találták rá. A hosszafalusi csendőrség megindította a nyomozást, de a munkás tettenek okát mind-egyideig nem sikerült megállapítani.

Irredentia boros-üvegek a Koronában

Brassó, július 6.

Valaki nagy hajrázás közben rájött arra, hogy a borban nemcsak igazság, de irredentizmus van. Ez a megállapítás a Korona-kávéházban történt, amelynek eredménye egy bűnvádi feljelentés volt. A bűnvádi feljelentés a brassói rendőrséghez nyújtották be. Ebből a feljelentésből az tűnik ki, hogy a Korona-kávéház a boros üvegek kapsznijain irredentia propagandát csinál, amennyiben ezeken az alábbi felírás olvasható: „Hotel Krone, Kronstadt, Ungarn”.

A feljelentés nyomán tegnap este kiszállt a Korona-kávéházba Voina rendőrprefektus, Craciun rendőrigazgató, valamint néhány detektív. Házkutatást tartottak, amelynek során valóban találtak néhány ilyen „gyanús” felírású borospalackot.

A vizsgálat során kihallgatták Bonfert Gyulát, a Korona pincemesterét, aki előadta,

hogy a kis boros palackokra a pincében szokták feltenni a fedő kapsznikat. Néhány nappal ezelőtt ezek a kapsznik kifogytak és ezért meg is rendelték az új küldeményt. Leintve, hogy a rendelés még nem érkezett meg és borra volt szüksége a kávéháznak, a pincemester a régi kapsznik között keresett néhány darabot. Talált is és anélkül, hogy megfigyelte volna, milyen felírást viselnek, rátette őket a boros üvegre. A kapsznik sokkal nagyobbak, mint ezek az üvegek, tekintve, hogy még 1913-ban, tehát pontosan husz évvel ezelőtt rendelték, amikor még az emberek vastagabb nyaku üvegből itták a bort.

A borosüveg dugókból nehéz lesz valami magyar irredentizmust kisütni. A Korona tiszta szász érdekeltég és gyanúra legfeljebb az adhatna okot, ha a rejtélyes kapsznik Brassót, mint németországi várost sorozták volna be.

SZÍNHÁZ

Egy kis senki

Dayka Margit brassói vendéjátékának második estje

Mindig megható eseménynek számít, ha a tanítvány régi mestereivel találkozik. Dayka Margit brassói vendéjátéka ebből a szempontból minden kétséget kizárólag kedves és megható találkozás azokkal a színésztársakkal, akikkel a nagyváradi és kolozsvári színpadokon együtt verekedett a sikerért a riválák fenyében.

De néha az ilyen találkozások nemcsak meghatóak, nemcsak szentimentálisak, hanem megdöbbentőek és meglepőek is. A tanítvány tisztelettel a régi mesterét, kiverkedte a magyar színház számára legmagasabb elismerését: a budapesti sikeres ragyogó sorozatát és nagy attrakcióként jött vissza arra a színpadra ahol jó néhány évvel ezelőtt még rokonzenes, kedves, tehetséges és szépreményű kezdőnek számított. És a hogy megjelent az erdélyi színpadon a melyet szimbolikusan egy beláthatatlan meredek fölött kiemelkedő és bizonytalanul ingó sziklaparkányra tekinthetünk, azonnal kiderült, hogy túl a gazdasági krízisen, túl a közönség ugynevezett közönyén, túl a színpadi irodalom sokszor hangoztatott belső válságán, más rejtett bajai is vannak az erdélyi színjátszásnak, az eddig legmagasabb márkát jelentő kolozsvári szintársulatnak is.

A baj — kissé paradoxul hangzik — ott rejlik, hogy például Bónyi Adorján „Egy kis senki” című nagyon kedves és mulatságos, könnyedsége mellett is irodalmi értékű vigjátékának előadása — megdöbbentően jó volt. Nagyon szórakoztató kritikusként, szerzőként és nézőnek kell annak lennie, aki ne osztaná ezt a tárgyilagos és igazságos megállapítást. Holott a budapesti művész vendéjátékának első estjén csak a Vassary János-féle vigjáték nyújtott remekül kiaknázzható szereplehetőségeket, amelyeket a szereplők tulnyomó többsége annyira szívére vett a melyen tisztelt nagydíj közönség kedvéért, hogy a szerepet hallatlanul eltulozta, eltorzította azért a könnyű sikerért, amely csak pillanatnyilag siker és elismerés, valójában azonban a színészi hivatás és az emberábrázolás művészetének hamis pénzzel honorált ellenértéke.

Ezt — nem tudjuk, személy szerint kinek a rovására kell írunk — súlyos rendezői felületességnek vesszük. Egy néhány hetes színészeszempontról ez csak amolyan pillanatnyi szépség, de ha az erdélyi színészet fokozatos lemorlását nézzük, minden egyéb ok mellett végzetes kötelességmulasztásnak könyveljük el, mert a sekélyesebb izlés felé való megalkuvást jogszerűtlen és az együttes komoly összmunkáját lezüllesztő az egyéni ripacskodások színvonalára.

Az az östettség amely Dayka Margitnak vezülett tulajdonsága, az a nagyszerű színészi ösztön, amely megérez és megformálja a szerepben rejlő figurát, az a meleg és színes játék, amely a szövegmondásokból és gesztusokból adódik, tegnap estére végre egységes és harmonikus játéktépet diktált a kolozsvári együttes minden tagjára. Akikről, hogy félreértés ne essék, meg kell állapítanunk, hogy nagyszerű és értékes anyagot jelentenek, s keményebb rendezői kézben nem sziklanak ki az egyéni kezdeményezések olcsó trükkjeinek vi-zeire.

A zsufolt ház, amely Dayka Margit vendéjátékának második estjét végignézte, a legteljesebb mértékben hatása alá került a szép és stílusos összjáték, aminőt — sajnos — csak az ugynevezett parádés estéken láthatunk.

A méltóságos bankhivatalnok hálás és rokonszenves szerepében Dayka Margit ellenállhatatlanul kedves és magával ragadó volt. Az ő nagy és ösztönös östetése, ragyogó humora, temperamentuma a budapesti színházaknál eltöltött évek alatt kibontakozott, fényt és színt nyert. Akik régebből ismerjük, látjuk, hogy csak éppen egy árnyalattal más. De ez a különbség annyi, mint a földből kiásott gyémánt és a hozzáértéssel kicsiszolt értékes briliáns különbsége.

Mellette a kolozsvári együttes kitűnő tagjai: Tóth Elek, Benes Ilona, Kerekes Ilona, Czopán Flóri, Bárdy Teréz, Forgács Sándor, Balázs Samu, Tasnády András, Tompa Sándor izig-érig becsületes és elismerésre méltó alakítással járultak hozzá az est forró sikeréhez. E-kete Mihály kisét eltolozta a paralitikus méltóságos mulatságos figuráját, amit a rendezőnek nem lett volna szabad megengednie.

Külön kell megemlékeznünk Kovács Györgyről, a nagyobb szerepben ez alkalommal bemutatkozó fiatal színészről. Nagyon rokonszenves és tehetséges színésanyag. Hibátlan szereptudása, a kezdeti fiatalságában is biztos játéka egy szép és hivatott pályafutás biztos zálogát jelentik.

Az Astra nézőterét zsufolásig megtöltő közönség nagyon jól mulatott a kitűnő és kacagtató darab előadásán és nemcsak a felvonásvégeken ünnepelte Dayka Margittal együtt a többi szereplőket, de helyenként nyitlítani tapssal is üdvözölte a szereplők kitűnő alakítását.

— fz —

Visszavonhatatlanul vasárnap este hucsuzik a társulat

Az az óriási siker, amely Dayka Margit brassói fellépéseit követte, a vendéjáték háromnapos meghosszabbítására vezetett. A kitűnő művész vasárnapig Brassóban marad.

A kolozsvári társulat is csak vasárnapig marad nálunk, akkor visszavonhatatlanul befejezi itteni vendégzereplését. A bucsulódások műsora a legnagyobb változatosságot igéri. Csütörtökön este az utolsó operettpremiér, a *Weekend* című remek udjónság kerül színre. A darabban fellép Halmágyi Harry, a Fővárosi Operettszínház pompás fiatal táncoskomikusa is, aki erre az egyetlen estére érkezik Brassóba. A *Weekend* egyetlen előadásban mehet, mert a színháznak nincs módjában a szezonit meghosszabbítani.

Pénteken Dayka Margittal a Rákosi Viktor híres regényéből készült *Emmy* című énekes vigjáték kerül színre. A békebeli huszárezred kaszárnyájába került fiatal ezredesleány meséjéből ragyogó vigjátékot írtak, amely egyike volt az idei pesti szezon legnagyobb sikereinek.

Szombat délután a *Sasfőket* ismétlik meg. Szombat este Komjáthy Károly remek operettjét, *A harapós férjét* adják. Dayka Mar-

gittal, Erényi Böskevel, Balázs Istvánnal, Tompa Bélával, Ihász Aladárval, Kerekes Ilonával a főszerepeket.

Vasárnap délelőtti eredeti bemutató lesz a színházban, 10 és 20 lejes helyárakkal. Tompa Béla roppant mulatságos gyermekdarabjának, a *Micky Maus kalandjai*-nak lesz az első előadása. A darabban fellép Zita von Reményik és Körmeny.

Vasárnap délután három előadás lesz. Délután háromkor az *Ezerjő* című revü megozihelyárakkal, hatkor *Dayka Margit bucsuzik a Jó házból való urileány címszerepében*. Este kilenckor ünnepélyesen bucsuzik az egész társulat az *Érik a buzakalász* parádés előadásával.

A BUCSUHÉT MÜSORA:

Csütörtök este fél 9: *Weekend*. (Operett udjónság, először. Halmágyi Harry, a Fővárosi Operettszínház táncoskomikusának vendégfellépése.)

Péntek este fél 9: *Emmy*. (Vigjáték udjónság, először. Dayka Margit vendégfellépése.)

Szombat délután 3 órakor: *Sasfők*. (Róstand világhírű színműve, népszerű előadás 10 és 20 lejes helyárakkal.)

Szombat este fél 9: *A harapós férj*. (Komjáthy Károly világsiker aratott operettje Dayka Margit fellépésével.)

Vasárnap délelőtti 11: *Micky Maus kalandjai*. (Tompa Béla énekes gyermekdarabja, 10 és 20 lejes helyárakkal. Udjónság, eredeti premiér.)

Vasárnap délután 3: *Ezerjő*. (Nagy látványos revü a nézőtérre és a színpadon. 10 és 20 lejes helyárakkal.)

Vasárnap délután 6: *Jó házból való urileány*. (Dayka Margit bucsufellépése, rendező helyárakkal. A prózái együttes bucsuja.)

Vasárnap este 9: *Érik a buzakalász*. (A évad legnagyobb operettsikere. Az operett együttes ünnepélyes bucsuja, utolsó előadás.)

Milyen lesz a Micky Maus vasárnap délelőtti bemutató előadása?

Végignéztük a próbát.

A pódiumon Miklóssy Margit, az aranyos komika, mint erőművész, cirkuszi trikóban, ezerkilosokat emelget egy ujjal. Balázs Samu, mint kegyetlen cirkuszdirektor, komlással veri Zita von Reményit, aki Micky Maus kedves figurájában énekel, táncol partnerével, Körmeny Lajossal, Charlie Chaplin személyesítőjével. Réthelyi Ödön rokonszenves bohóc, szívbemarkolóan énekel a komédiás élet keserveiről. Jecky Csogán a bátor kis hős, Hegyesi Ica, megvédi Micky Maust, leboxolja a rossz direktort, narancsal dobálja meg az amerikai filmről jól ismert figuráját, Tasnády Bandit. No és a kedvenc gyermekszereplők, a mozi ismert szereplői, a *kövér Pufi*, Tompa Sanyi, a kis csavargó lány a Csitri, Mihály Gizi, a szépségcsillag, Ihász Bandi és végül Farina, a kis néger csavargó. Mindezeket a kedves, komikus, figurákat, jól ismeri minden gyermek a gyermekfilmekről. Csupa kacagás és belső tréfa, a színészek a nézőtérre együttes hancuroznak a néző gyermekekkel! A színművész így nyilatkozik darabjáról: „Ilye szívből kacagtató, csupa helyzetkomikum kell a Ma gyermekeknek! A gyermek ne álomvilágban tanuljon járni! A Ma kegyetlen rohanása elszabad a hegyimánó és boszorkányok mellett. Sportot, futást, boxolást, tornát lásson a gyermek! Ambíciót találjon a gyermek, hogy ő is sportol, fut, boxol, mint felnőtt rohan az élet.”

Hallatlanul sokat és jóízűen nevettem. Fejbe nőtt létemre, azt hiszem, ez a kis operett sokáig kasszadarabja lesz mindenütt a színházaknak. Ugy tudom, hogy román nyelvű is lefordítják és az itteni műkedvelő gárdai illusztris tagjai még ez év őszén Bukarestben is bemutatják. Aki jól akar egy-két órán a kisgyermekével szórakozni, nézze meg vasárnap délelőtti 11 órakor Micky Maus kalandjait!

(e)

Helyi sporthirek

Az Ioria S. C. csütörtökön este fél 9 órakor válasszmányi gyűlést tart az árvaházban a tanácssteremben. Tekintettel arra, hogy csernovici olimpiászra való részvételről van szó, a vezetőség kéri a válasszmányi tagokat, hogy az ügy fontosságára való tekintettel lehetőleg mindnyájan megjelenjenek.

★

Julius hó közepe, Brassóban, sport szempontjából nívónak ígérkezik: 15-én és 16-án a galaci Marina Danubiana futbalcsapat jön le vendégzerepelni két napra. Szombaton a CFR, vasárnap az Astra lesz az ellenfele a jóképességű galaci csapatnak.

★

Két napra rá, kedden, ugyancsak a Cluj-látja vendégül a budapesti Elektromos tornacsapatot. Brassóban ez lesz az idén első nemzetközi mérkőzés. A jönnévi fővárosi együttes vendégzereplése iránt már nagy érdeklődés mutatkozik.

Hitler váratlanul békeajánlatot tett Ausztriának

A nemzetiszocialisták azt kérik, hogy Dollfuss nekik is adjon helyet a kormányban
Bécsujhelyen, a városháza előtt, bomba robbant

Bécs, július 6.

Hitler ma egészen váratlanul és meglepetésszerűen Ausztriának békeajánlatot tett. A Hitler-nyilatkozatot a hivatalos Ausenpolitischer Korrespondenz közvetteti. Hitler itt elmondja, hogy ő a maga részéről olyan megoldást is el tud képzelni, amely szerint úgy Németországban, mint Ausztriában azonos pártok uralkodnának anélkül azonban, hogy Ausztriának a maga függetlenségét fel kellene adni.

Ez a Hitler-nyilatkozat nyílt bevallása annak, hogy a németországi Anschluss-támadás nem sikerült és azt Hitler fel is adta. Ma már megelégednek azzal is, hogy Ausztria Németországhoz ne csatlakozzék, de ott is, akárcsak Németországban, a nemzetiszocialisták vegyék át a hatalmat. Hitler minden valószínűség szerint úgy képzei, hogy ha már egyszer a nemzetiszocialisták kezében az osztrák hatalom, könnyebben és simábban megy az Anschluss megvalósítása is.

Hitler békeajánlatát illetően Ausztriában az a felfogás, hogy ha az az osztrák-német jövőszonyt tényleg újra helyre akarja állítani, úgy ez az ajánlat örvendetes jelenség. Ausztria politikai köréi azonban úgy látják, hogy ennek a békeajánlatnak örve alatt Németország bele akar avatkozni Ausztria politikai belételebe és akkor a kísérlet felesleges és céltalan. Arról — mondja ez a hírforrás —, hogy a jelenlegi kormány elfogadja a nemzetiszocialisták közeldését, vagy arról, hogy a kormány a nemzetiszocialistákkal koalícióra lépjen, szó sem lehet.

DOLLFUSSNAK NEM KELL A NACI-KOALÍCIÓ

Hitler békeajánlatát az osztrák kormánykörök szívesen fogadták ugyan, de ellene vannak annak, hogy a kormány a nemzetiszocialistákkal „koalícióra” lépjen. Németországban az a vélemény, hogy az osztrák közhangulat ebben a kérdésben nem nyilatkozhatik meg, mert a nemzetiszocialista lapokat a kormány korábban betiltotta és így e kérdésben a közfelfogást most csak a polgári és a baloldali munkásságja alakíthatja ki. A baloldali sajtó — így mondják a német lapok — a közönséggel azt akarja elhitetni, hogy amennyiben a kormány a nemzetiszocialistákkal fuzióra lépne, Ausztria azonnal elvesztené a külföld jóindulatát és hitelét. Ilyen fenyegetések hatása alatt természetesen az osztrák közhangulat sem lelkesedhetik a koalícióért.

A kormányban helyet foglaló három párt ugyancsak a koalíció ellen van. Egyedül a Landbund mutat valamennyi hajlandóságot arra, hogy az osztrák nemzetiszocialista párttal együttműködjék.

A hivatalos Wiener Zeitung azt írja, hogy az elhatározás előtt emlékeznie kell az osztrák polgárságnak és az osztrák politikusoknak arra, hogy Németországban koalícióban élt a nemzetiszocialista párt Düsternbergel és Hugenberggel. A koalíciónak az lett a vége, hogy ezeket a kormánytagokat kiakolboltották. Éppen ezért — mondja a lap — a régi latin közmondást kell itt idézni: *Timeo Danaos*...

BÉKEAJÁNLAT — BOMBA-KISÉRLETTEL

Hitler békeajánlatának napján nagyon dísznansan hatott az a bomba, amely a bécsujhelyi városháza előtt robbant. A bombát rosszul helyezték el és így az nem annyira a városháza épületét rombolta, mint inkább a szembenlévő üzletekben tett rettenetes pusztítást. Kétszáz méteres körzeiben az összes ablakok betörték.

A városháza ablakai ablakkereteikkel egyetemben az utcára hullottak. A tetteseket nem fogták el. Egy gyanús embert letartóztattak.

A VATERLANDISCHER FRONT-BA A HEIMWEHR IS BE-OLVADT

Ausztriában Dollfuss és Starhemberg a pillanatnyi szélesedést arra akarják kihasználni, hogy a politikai kormányhü védőrséget kiszélesítsék. A Heimwehr Starhemberg személyi hadserege volt, míg Dollfussnak magának nem volt „privát-hadserege” és így csak a karhatalomra támaszkodhatott. A nemzetiszocialista előretörés mindkettőjükkel megértette, hogy ez a hadsereg nélkül való politikázás a mai bombákkal és kézigranátókkal operáló politikai meggyőződés korszakában nem megoldás.

Hetek óta folynak már a tárgyalások, amelyek azt célozzák, hogy a Heimwehr nyilvánítsa magát a kormány politikai védőrségévé. E tárgyalások során felme-

rült egy újabb hadsereg felállításának terve, amely Vaterländischer Front nevet kapott és amelyben a Heimwehr maga is bennfoglalhatna.

A politikai harci szervezetek ilyen összeolvasztása Bécs előtt is szimpatikus volt és ez az oka annak, hogy ebbe az új frontba eddig mintegy 800 ezer tag jelentkezett is már. A Heimwehrrel való fuzióját ez az új védőrség úgy dokumentálja, hogy annak parancsnoka maga Dollfuss, míg helyettes parancsnok Starhemberg.

A nemzetiszocialista terrorselekmények azt érték tehát el Ausztriában, hogy a polgári politika meg tudta végre a jobb és a baloldali harci szervezeteivel szemben a maga politikai harci szervezeteit is teremteni.

Megalakult a Nemzeti Bank új deviza- és importbizottsága

Az eddig elintézetlen importkérvényeket meg kell ismételni

Bukarest, július 6.

A Nemzeti Bank deviza- és importbizottsága végrehajtó bizottsága szerdán megalakult. Tagjai: Cesare Popescu ipariügyi főfelügyelő és Ilie Mecu, a Nemzeti Bank vezérfelügyelője.

A bizottság első ülésén kimondotta, hogy

a régi kontingentálási szervhez július 1-ig beérkezett és megoldatlanul maradt importkérvényeket nem dolgozzák fel, hanem a kereskedőknek az új bizottság címére új kérést kell intézniük. Minden kérést legfeljebb 15 napon belül elintéznek, kivéve a rekompenciációs kéréseket, amelyeket a benyújtási időponttól függetlenül oldanak meg.

Duca fulmináns beszéde a kormány ellen

Goga kibontotta a fajvédelem lobogóját

Bukarest, július 6.

A liberális párt állandó bizottsága kedden délután ismét ülést tartott, amelyen Duca nagy beszédet tartott. A pártelnök mindenekelőtt a kormány munkáját bírálta és azt fejtette ki, hogy a pénzügyi, gazdasági és erkölcsi válság nap-nap után aggasztóbb méreteket ölt. Az állam bevételai zuhannak és a kincstár egyre nehezebben tesz eleget kötelezettségeinek. Ezzel szemben „a pénzek felelőtlen elkezelése mind felháborítóbban virágzik”.

De nem is volt várható egyéb, folytatva Duca, mert az adók mértékét emelésénél már előrelátható volt, hogy az állam megcsökkentett jövedelmi forrásai is el fognak dugulni.

A helyzet katasztrofális rosszabbodásának figyelembevételével még csodálkozni sem lehet azon, hogy a szélsőséges áramlatok alkalmasnak találják a talajt a társadalmi élet és a közrend felborítására. Ezt a folyamatot csak konstruktív politikával és vitathatatlan erkölcsi tekintéllyel lehet megállítani. A kormány viszont egész négyévi működése alatt romboló, negatív munkát végzett csak.

Ezért tehát szükséges az, hogy a liberális párt teljes erővel folytassa kormánybuktató akcióját és magának követele a hatalmat.

Ducának rendkívül éles kifejezésekkel tarkított szónoklata után elhatározták, hogy kiáltványai fordulnak az ország lakosságához.

Goga személyében fajvédő apostol jelentkezett

Néhány nap óta híre terjedt annak, hogy Goga Oktávián új politikai vizek felé irányzódik és igyekszik vezetése alá tömöríteni a jobboldali elemeket. Ez a híresztelés megerősítést nyert most Goga-nak Oraviczán tartott beszédében. A csucsai város átmenet nélkül a fajvédelem vágányaira kormányozta vonatát.

Ime, néhány idézet a szónoklatból:

— Itt, az oly sokféle néptől lakott Bánátnban, ki kell jelentenem azt a határozatunkat, hogy e román földön teljes joggal mi akarunk uralkodni és kinyilatkoztatni annak a szükségességét, hogy olyan kormányzat következzen, amely az én nemzetemnek az ország vezetésében való előjogait helyreállítsa. Nézetek körül. Szeret a széles világon mindenütt a fajelmélet ujjszületését láthatjátok.

Goga a hitleri uralomra való alluzióit közvetlen fenyegetéssel egészítette ki:

— Azt hiszem, hogy a jelenlegi kormány napjai meg vannak számlálva. A mikor azt állítottam, hogy ősszel meghívom az ország vezetésére ezt nem bizonyos ígéretek alapján cselekedtem, hanem azért, mert jól érzem, hogy így tovább nem lehet élni. Én egy kötelességnek teszek eleget, ha azt mondom: a mennyiben nem fog változás jönni, ha tovább folytatják eszméinknek ezt a napról-napra, óráról-órára való fojtogatását, annyiban meg kell mozdulnunk, hogy felébresszük az országot. Tizennégy év óta egyéniségem ellenére a szélső túrelmesség vonalán haladtam, megelégedve a mások által feltört fazekakkal. Ösztöneim nem engedték meg a további várakozást.

Szomorúan

hull az eső egész Erdélyben

Ragyogóan

slít a nap a Fekete-tenger fölött

Ha napsütésben, gyönyörű környezetben, gondtalanul, tökéletes kényelemben akarja eltölteni szabadságát, vegyen részt a B. L. társasutazásán Konstancába, Mamaia, Carmen-Sylva és a Fekete-tenger többi híres firdőhelyére. Résztvételi-díj minden költséget beleértve 2950 lej. Jelentkezési határidő július 9.

zást és így elindulok, hogy magam törjem össze azokat a fazekakat, amelyekben a nemzet számára készített mérgek vannak.

Tehát: Meg kell mozdulnunk és fel kell ébresztenünk az országot.

Ez valóban félreérthetetlen.

A kisebbségi lakosság tudni fogja, hogy azzal a Gogával szemben, amely az uralkodó nemzet előjogainak véralapon való helyreállítását követeli, hogyan viselkedjék.

S egyben megköszöni Gogának a lelkét, azzal kapcsolatban, hogy mit várhatnak a nemzetiségek a romániai fajvédelem uralmától. Elnyomást és tizedrendiséget. Jó volt ez az oraviczai konferencia azokkal szemben, akik — kisebbségi létükre — hitleri alapon igyekeznek az elnyomást a nemzetiségek számára, éppen kisebbségi segédlettel, előmozdítani.

Goga lelkét adott abból, hogy az a kisebbség, amely hozzájárul a reakció uralmához, fegyvert szeg az a saját mellének.

A KORMÁNYPÁRTI FIATALSÁG

az elmúlt vasárnap, amint ezt meg is írtuk, gyűlést tartott Kolozsváron és új szervezetet létesítést natározta el. A szervezetbe az eddigi 33 év helyett 46 esztendő lesz a korhatár.

Tartunk tőle, hogy a kormánypárti „fiatalok” fiatalok csak túlóregyek.

Óregeknek pedig fiatalok

Grigore Filipescu második audienciája

Bukarest, július 6.

Grigore Filipescut, a konzervatív párt elnökét a király kihallgatáson fogadta. Miután Filipescu rövid időn belül már másodszor jelenik meg az uralkodónál, az audienciának politikai körökben súlyt tulajdonítanak.

Madgearu vasárnap érkezik Bukarestbe

Bukarest, július 6.

Madgearu Londonból Párison át Bukarest felé utazott. A pénzügyminiszter vasárnap érkezik vissza Romániába.

Szerencsés számok

Bukarest, július 6.

300 ezer ejt nyert: 1572.

50 ezer lej nyert 66631.

20 ezer lej nyert 41477, 26487, 59580, 10062. — 15 ezer lej nyert: 28049, 63936, 69532, 29314, 9168, 15616, 37130. — 10 ezer lej nyert: 32972, 68748, 37321, 31617, 8053, 51271, 41696, 66523, 4723. — 8 ezer lej nyert: 612, 15180, 43690, 77760, 35221, 32356, 13839, 27167, 58593, 48927, 65379, 78430, 17117, 25912, 12400, 68086, 49677, 4641, 35973, 70350, 45860, 48885, 6 ezer lej nyert: 49492, 13353, 65680, 13693, 40337, 13555, 44744, 76914, 51414, 35114, 3362, 31445, 5385, 73081, 19403, 27097, 67318, 41620, 51719, 8929, 6358, 1923, 31724, 26889, 6981, 3812, 40786, 3668, 36011, 78908, Kihúztak még ezenkívül sok 4400 lejes nyereményt.

HIREK

DOMCSA SÁNDOR:

A kellemes meglepetés

Mi a meglepetés? A meglepetés — gyors és felületes meghatározással — váratlan öröm, vagy váratlan bosszúság. Valami anyagi, személyi, vagy esemény-komplexum, melynek a velünk való személyi kapcsolatára nem voltunk elkészülve. Egy derült égből jövő villámcsapás, vagy az, hogy a nagybácsim váratlanul hazaérkezett s mikor reggel megébredtem az ágyamnál egy háromkerekes biciklit találtam, melyre nyomban felültem és sikerült is beleszaladnom a nagy álló tükörbe. (Ez is egy meglepetés, csak már nem az én számomra, mert a karambol előtt százszáz másodperccel rémülten behunytam szemeimet. Szóval már felkészültem az elkövetkezendőkre. Behunyom szemeimmel már előre láttam a katasztrófát. E téren tehát tapasztalataim vannak. A meglepetés azonban kizárja a tapasztalatot.)

Maradjunk ez alkalommal a kellemes meglepetéseknél.

Itt is, mint az élet minden más vonatkozásában örösi eltolódások történtek lényegben, eszközökben és hatásban. Hajdanában, a normális életmenetnél egy kellemes meglepetés oly örömet jelentett, mely mindig bizonyos egyéni haszonnal, valamelyes szellemi vagy anyagi gazdagodással járt. Most az idők, az erkölcs és a haszon fogalmának megváltozásával már az is kellemes meglepetésszámba megy, ha bizonyos dolgok vagy akciók kapcsán nem a várt erkölcsi vagy anyagi károsodás, veszteség ér. Most a normális mindig egy mínusz előjelű valami. Az ezen a mínusz előjelű normálison felüli fölösleg (bár effektíve még mindig káros van benne) a mai kellemes meglepetés.

Mindjárt megtetszenek érteni, kérem, ha alább egy kis táblázatban közlöm a mai életünk gyakoribb kellemes meglepetéseit.

Tehát:
Ha például kapok egy százezeres „rollit” és abban, mikor kibontom, nemcsak a szokásos vascsővel találom, hanem teszem azt, egy gyűszűt is és a rollit végéig két-két egylejt. Itt, kérem szépen, ez a négy lej és ez a gyűszű az a bizonyos meglepetés. Mert én csak egy vascsőre számítottam. Mert ez a tapasztalatom.

Na, ugy-e!
Szóval továbbá:

Ha a pénzügyminiszter megnyugtatósul adócsökkentést helyez kiállításba — és csak huszonöt százalékkal emeli az adókat. Mert a gyakorlat harmincat ír elő.

Ha egy, a béke melletti tüntetés után, mikor magamhoz térek, — a fejemen egynyolcadát még a nyakamon találom.

Ha akkor, amikor már huszadik éve vagyok a vasútnál és amikor hűséggel szolgáltam és a tizennyolcadik nyelovizsgámat is kitűnően tettem le — a CFR nem két lábbal rug ki a kötelekeiből, hanem csak egygyel.

Ha a barátom megdicséri az arcszínemet, azt mondja, hogy már Pesten is emlegetnek, pihéket szel le a kabátomról és — nem próbál kölcsönkérni.

Ha a nyugdíjam után nem kétszázhuszonháromszor kell emennem, — csak kétszázhuszonkétszer és már akkor megmondják, hogy a jövő őszi ne is próbálkozzam.

Ha számadást csinálva, kiderül, hogy nőmnek nekem és nyolc kiskoru árvának kitélik még nyolcvan gramm kenyérre.

Ha a butoraimat nem viszik el mind adóba, — hanem hagynak egy kampós szegyet a falban.

Ha ez a kampósszeg meg is bír.

Ha egy amerikai film-bohózatban nevetni is lehet.

Ha elmegyek az adótűrgyalásomra és alsóruhában távozhatom.

Ha pont a mentők autója üt el.

Ha a leszerelési konferencián elhatározzák, hogy a tízéves aluli gyermekeket csak baracklekvár-illatú gázzal lehet irritálni.

Ha a házamban bentég a betétkönyvem is.

Ha a fűszeres azt izeni, hogy egy utol-

só, piszkos szélhámos vagyok, — de még elküldi hitelbe azt a félkilo cukrot.

Ha a moziban a melettem ülő ur csak hagymát evett és nem adott rá sört.

Ha önagysága szobájában egy kulcsot talállok, amely nagyszírién zárja az íróasztalomat, melynek kulcsát elkérte egy ur, mert az viszont az ő szobáját nyitja ugyancsak nagyszírién.

Ha a fogorvos átfurja a torkomat és kiderül, hogy hátul a gallérgombom arany-

ból van.

Ha egy téglarács a fejemre és kiderül, hogy aznap se péntek nincs, se tizenharmadika.

Ha az orvos-professzor távozása után — ki abszolút pihenést rendelt — jön a szolga a hivatalból, hogy rovincsolás folyik.

És — végül — hogy a következő hasábot is nem írom teli efféle meglepetésekkel!

Szatmáron leégett egy nagy fatelep

Örizerbe vették a tulajdonos fiát

Szatmár, július 6.

Az elmúlt éjszaka egy és két óra között kigyulladt a Reiter-féle fatelep. A tűzoltóság gyorsan kivonult és teljes apparátussal nekiállott az oltási munkának. A gyorsan elharapózott tüzzel azonban igen nehezen tudták megbirkózni és a telepnek csak egy részét tudták megmenteni. A telepen levő butoraktár, amely zeufolva volt különféle áruval, porig leégett.

A tulajdonos fia, Reiter Dezső, a telepen aludt s csak a tűzoltók keltették fel. Az egész telepen egyetlen éjjeli őr sem

volt található. A telep jelentős összegre volt bebiztosítva.

A tűzvész okának kiderítésére azonnal megindult a vizsgálat, de mindeddig nem tudtak eredményre jutni.

A hatóságok örizerbe vették Reiter Dezső cégjegyzőt, a tulajdonos fiát és még egy tisztviselőt.

A Reiter-cég régi és ismert szatmári vállalat, amelynek tulajdonosa idősebb Reiter Móric, mint a legkorrektebb üzletemberek egyike ismeretes. Éppen ezért fiának örizetbevétele városszerte óriási feltűnést keltett. A vizsgálat nagyban folyik.

— **IDŐJÁRÁSJELENTÉS.** A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint változékony, viharos, szeles idő várható. Sok helyt záporok lesznek. A hőmérséklet az évadhoz képest alacsony.

— **Csónak-bravúr kilenc halálos áldozattal.** Brémából jelentik: Az erős északnyugati szélvihar ellenére egy nagyobb társaság tegnap délután csónakkal kiment a Weserre. A csónakban öt felnőtt és hat gyermek ült. A csónak felborult. A gyermekek mind a vízbe fulladtak, az öt felnőtt közül pedig csak kettőt lehetett kimenteni és így ennek a csónakirándulásnak kilenc halálos áldozata van.

— **EGY NAGYVÁRADAI KERESKEDŐ ÖNGYILKOSSÁGA.** Nagyváradról jelentik: Weisz Ignác, egykoron dúsgazdag nagyvárad kereskedő szerdán délelőtt az uszoda háta mögött felfelölte magát és röviddel kórházba szállítva utána meghalt. A kereskedő azzal távozott el hazulról, hogy a Goldschmidt-bankba megy, ahol a bizományban nála levő sorsjegyekkel akar elszámolni. Tettét azonban már azelőtt elkövette, mielőtt a bankot felkereste volna. Öngyilkosságának oka valószínűleg anyagi zavarában keresendő.

— **Nagy károkat okoz a Székelyföldön a szüntelen esőzés.** Csíkszeredáról jelentik: A székely gazdák között nagy elkeseredést váltott ki az abnormális időjárás. Nincs nap, melyen ne esne az eső, melynek következtében nem tudnak kaszálni a gazdák és így a téli takarmányozáshoz annyira szükséges szénát nem tudják összegyűjteni. Amennyiben a zidőjárás nem fog változni ebben az évben, a széna hazájában: Csikban is nagy takarmányhiány lesz. Ez pedig akkora csapást jelentene a székely gazdáira, melynek igazi következményét még csak sejteni sem lehet.

— **ELITÉLTÉK AZ UJMOSONICAI GYILKOSOKAT.** Temesvárról írják. A temesvári törvényszék Lupan-Tószéki tanácsa tegnap délután hirdetett ítéletet Kaszab József gazda gyilkosai felett. Raia Miklóst, az áldozat özvegyének kedvesét, gyilkosságért 15 évi fegyházra, az özvegyet, Olariu Ilonát pedig büntettségesséért tízévi fegyházra ítélték.

— **ÉRETTSÉGI EREDMÉNYEK.** A székelykeresztúri unitárius főgimnázium tanulói közül az idén 18-an jelentkeztek érettségi vizsgálatra. A vizsgát sikerrel letette 13, a jelentkezők 72 százaléka. Az eredmény jónak mondható. A régi tanulóik közül sikerrel vizsgázott 3.

— **Napszurást kapott egy japán dandár.** Londonból jelentik: Tokiói jelentés szerint az egyik japán dandárnak a perzselő hőségben a Fuji hegy lábánál levő telepen végzett gyakorlatozása közben mintegy 160 katonára napszurást kapott. Harmincnak az állapot válságos. Heten meghaltak, egy katona pedig a rettenetes szenvedéstől megőrült és agyonlőtte magát.

— **METEOR FELGYÚJTOTT EGY HÁZAT.** Besanconi jelentések szerint tegnap éjszaka egy meteor zuhant az egyik külvárosi házra. A meteor lángba borította az épületet, amelyben egy asszony és két lány meghaltak. A meteorról még három személy súlyosan megsebesült.

— **HATHÓNAPRA ÍTÉLTÉK DR. KOHN HILLEL KOLZSVÁRI ÜGYVÉDET.** Kolozsvárról jelentik: Szerdán hirdetett ítéletet a kolozsvári törvényszék dr. Kohn Hillel ügyvéd perében, aki tudvalevőleg háborúellenes lapot adott ki s abban közölte az amszterdami háborúellenes gyűlés határozatát. Ezért kommunista izgatás címén vádat emeltek ellene s a bíróság hathónapi fegyházra, háromévi politikai jogvesztésre és tízezer lej pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt és védője felmentésért felebezett, míg az ügyész ugyan csak felebezést nyújtott be az ítélet súlyosításáért.

— **Újra kezdődik a szatmári rabbi-háború.** Szatmárról jelentik: Ismeretes az az áldatlan harc, amely a zsidó hitközségben Teitelbaum Joel nagykárolyi rabbi megválasztása miatt tört ki. Hosszú ideig két pártira szakadt a hitközség. Most, mikor az ellenzék a béke kedvéért már akceptálta a rabbit, az levélben közölte a hitközséggel, hogy a béke érdekében nem fogadja el a rabbi székét és nem megy Szatmárra.

— **NYUGALOMBA VONUL DEAN INGE, A LEGMODERNEBB ANGOL PAP.** Londonból jelentik: Az angol egyházi és társadalmi életnek nagy eseménye, hogy Dean Inge, a leghíresebb angol pap, a londoni székesegyház deanje (főpapja) nyugalomba vonul. Most 73 éves és már csak egy évig végez papi funkciókat. 74. születésnapján búcsút mond a lelkészkedésnek. Dean Inge nemcsak az angol egyházi életben játszik vezető szerepet, hanem egyik legérdekesebb egyénisége az angol szellemi életnek. Ő a legmodernebb felfogású angol pap. Híres igen radikális, szociális elveiről. Többek között előharcosa a születésszabályozási mozgalomnak. Szellemes író, könyvei, cikkei mindig nagy feltűnést keltenek és egy-egy nevezetesebb szent beszéde idején sorbaállnak az emberek a templom előtt, hogy hallhassák kedvenc papjukat.

— **KOLOZSVÁRI HIREF.** A kolozsvári hadbírószék szerdán ítélezett Mihale Grigore, a Zilahon állomásozó hatodik vadászszázalaj közkapotánája felett, aki — az ugynevezett hívő szekta tagja lévén — nem akart fegyvert fogni. A hadbírószék az engedetlen katonát öt évi börtönrre ítélte. — Kovács Irma. Szántó-utca 68. szám alatti lakos, tegnap feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki távollétében behatolt lakásába és ellopta a telefonját. A nyomozás megindult.

— **Mary Pickford szereti a férjét, de elbálik tőle.** Londonból jelentik: Mary Pickford, a híres nemzetközi filmszínésznő, kijelentette, hogy elbálik férjétől Douglas Fairbankstól és közös otthonukat, Pickfairst eladja. Ha beadják a házasságbontó keresetet, kölcsönös összeférhetetlenséget hoznak fel indokul. — Hozzátette még: „Az utóbbi időben mindjobban eltávolodtunk egymástól és mind ritkábban láttuk egymást. Férjemet még mindig szeretem, de meg akarom kímélni a fájdalomtól.”

— **AUTÓBUSZSZERENCSETLENSÉG 4 HALOTTAL.** Oranból jelentik: Oran mellett egy autóbusz a szakadékba zuhant. A szerencsetlenségnek négy halott és áldozata. A súlyosan sebesültek száma 12.

— **A KÉT ANGOL MÉRNÖK LONDONBA ÉRKEZETT.** Londonból jelentik: Thornton és MacDonald angol mérnökök ma reggel Londonba érkeztek. Az állomáson ezrekre menő tömeg fogadta a mérnököket, akiket lelkesen ünnepeltek. A mérnökök hangoztatták, hogy ártatlanok és hogy nem kémkedtek Anglia javára.

— **A higiénikus lakomától ezerszázan ételmérgezésben megbetegedtek és háromman meghaltak.** Londonból jelentik: Hyogo japán kerületben „Egészség-hetet” tartottak a higiénia szabályainak főként az egészséges étkezésnek népszerűsítésére. A jó példa kedvéért Uozaki város tanácsa nyilvános higiénikus lakomát adott. A lakoma vendégei közül másnap ezerszázan ételmérgezésben megbetegedtek s közülük háromman meghaltak.

— **Fürdőruhák — bársonyból.** Londonból jelentik: A chicagói világkiállítás divatszemből új fürdőruhamodelleket mutattak be, melyek néhez préselt bársonyból készültek.

Verses krónika

JULIUS ANNO 1933

Allitól nyár van.

Lehet.

Mar! Tegyen a tűzre

Egy kis szemet!

Ráér azt a rántást

Kaparni!

Adja ide a pulloveremet!

Kimegyek a jégre —

Nyaralni.

A BIKIKLI-LAZ

A világon kitört a bicikli-láz.

Mindenütt bicikli cikaz?

A hollywoodi sztárok

Biciklin játszóak a golfot.

Biciklin üdözlök a náci

Hitler Adolfot.

Félelmesen nő a bicikli-rovat,

A bicikli teljesen kiszorítja a lovat.

De bármily új győzelmet hozzon a hű

felőle,

Virstli, az mégse lesz belőle!

AZ ELSŐ BIZTATÓ JEL

A világgazdasági értekezlet

Mégsem ülésezett hasztalan!

Hölgyeim és uraim,

A helyzet nem vigasztalan.

Felsültek, kik remélni is lusták!

Ime: létrejött az első nemzetközi kölcsön:

Ausztria kölcsönadta Magyarországnak —

Matuskát...

Fényképezőgépet ingyen! — Hiemesch-könyvkereskedésben, Brassó.

— **MATUSKANAK BÜNTARSÁI IS VOLTAK.** Budapestről jelentik: A pestvidéki törvényszékhez névtelen levél érkezett, amely előadja, hogy Matuskanak felbujtói és büntársai is voltak. A levél meg is nevezi, hogy kik voltak a biatorbágyi merénylő büntársai. A rendőrség, amelyhez a levelet áttették szkeptikusan fogadja a névtelen levél adatait de természetesen ellenőrizi az újabb adatokat is. Ma egyébként Matuskát a vizsgálóbíró újból kihallgatta. Matuska, mikor a juttatburgi merénylőtről szó került, ismét zokogásba tört ki és azt hangoztatta, hogy semmiről sem tehet, mindennek Leo hipnotizátor oka. Olyan sírógörcs vett erőt rajta, hogy kihallgatását félbe kellett szakítani.

— **12 órai kilődás után meghalt a dévai francia tanár.** Tudósítónk jelenti: Közöltük, hogy Gembinczy Bertó dévai francia tanár ismertelen okból megmérgezte magát. Most pótlólag közlik, hogy a szerencsétlen tanár 12 órai kilődás után meghalt.

Ha butorait tőlünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Kézipénzért nagyon olcsón és hitelen is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY ÉS RÉTI BUTORGYÁR R-T.

MAROSVÁSÁRHELY — BUKAREST — BRASSÓ

Vetéshelyzet világszerte

Romániában kisebb termést várnak, mint a múltévben, amit részben a kisebb vetésterület, részben pedig a rossz időjárásnak tulajdonítanak.

Angliában és Írorszában Anglia és Wales több részén nagy viharok voltak a múlt hét folyamán. Ah-ol esők voltak megakasztották a szénagyújtást, de mindentűt igen jó hatással voltak a vetésekre. A vetések állása mindenütt igen jó, különösen az őszi búzáé. Buzában valószínűleg nagyobb lesz a termés, mint a múltévben, ami azonban a megnövekedett vetésterületnek tulajdonítható.

Az Egyesült Államokban az aratás Kansasban és a keleti részeken kedvező körülmények közt folyik. Az első eredmények azonban úgy menynak, mint minőség tekintetében igen rosszak. Az Ohio völgyébe az aratást megkezdték. A nagy meleg a tavaszi búzában nagy károkat okozott. A termésbecslés június 28-án a következő: őszi buza 350, tavaszi buza 191, tengeri 2.420 millió bushel. A június 1-iki becslés a következő volt: őszi buza 369, tavaszi buza 275 millió bushel. A múltév legutolsó becslése őszi búzában 462, tavaszi búzában 265 és tengeriben 2.908 millió bushel volt.

Kanadában a Prárie vidékekről további esőhiányt jelentenek, a nagy hőségokozta károk nagyobbodnak, bár az utóbbi napokban néhány helyen jó eső esett. Délmanitobában s Saskatchewanban fellépett a sáskavész. Délmanitobában 2 millió ha-on a sáskák nagy kárt tettek.

Olaszországban további viharokat jelentenek az ország északi részéből, több folyó pedig áradásban van. Az utóbbi hetek rossz időjárása következtében a terméskilátások megromlottak, az aratás késik. A középvídségeken kisebb termésre számítanak, mint a múltévben.

Oroszországban jó esők voltak, a nedvesség elég, kivéve a déli részeket. Ugy az őszi, mint a tavaszi buza jól áll. A vetések általában jól állnak. Különösen kedvező hírek érkeznek Északkaukázusból, ahol há-ként 25 bushel termést várnak. A Volga vidékén a rozs nagyon jól fejlődik.

Bulgáriában az időjárás az egész országban esős, a vetések helyrejöttek. Néhány vidéken igen jó termést várnak búzában.

Jugoszláviában a hivatalos jelentés szerint június első felében tulajdonképpen esős és hideg időjárás volt a Dunabánság területén. Az esők mindenütt kedvezőtlen hatást gyakoroltak a vetések fejlődésére és visszatartották a gyümölcsöket is. Felső csapások a verbászi, dunai, szávai és drávai bányáknál okoztak nagyobb károkat. Az árvíz és a jég okozta károk 23 millió dinárra rúgnak. Az áradások főleg a réteken, a legelőkön és a tengerben okoztak nagyobb károkat. A rovarkár is jelentékeny. A terméskilátások a következők: buza, árpa, zab, kétszeres, ős, borsó, lencse, kása, mák, dohány, hagyma, állati takarmányok nagyon jók. Valamennyi többi növényfajta jó. A sűrű esőzés a munkálatokat akadályozta.

Ausztriában a terméskilátások kedvezők. A tartós hideg időjárás késlelteti az aratást ami valószínűleg két héttel eltolódik. A tavalyinál jobb termést várnak.

Lengyelországban a kedvezőtlen időjárás következtében a vetések állása nem kielégítő. Az idei termés rosszabbnak mutatkozik a tavalyinál.

Litvánában a vetések nem állnak olyan jól, mint egy évvel ezelőtt.

Spanyolországban az első hivatalos becslés szerint 17 millió qrs-es termést várnak búzában, ami közepes termésnek felel meg. A múltévben jó termés volt és a buza 23 millió qrs-t hozott.

Franciaországban még mindig esős idő járja, ami kárt okoz, de általában a terméskilátások biztatók. Jó idő mindenre hasznos volna.

Argentínában a mezei munkák kedvező körülmények között folynak. A korai vetések csírázása kielégítő, csak attól tartanak, hogy az enyhe idő folytán a fejlődés tulgyors.

Északafrikában az aratás jó körülmények között folyik. A három francia gyarmaton kb. 900 ezer qrs-el kisebb búzatermést várnak a tavalyinál. Az árpatermés is kisebb lesz.

Győztek a dévai ügyvédek

Az igazságügyminiszter visszavonta az elfogultsággal vádolt adófelbebeszési elnök megbízatását

Déva, július 6

Pár nappal ezelőtt részletesen ismertettük azt a különös konfliktust, amely a dévai ügyvédi kamara tagjai és Dragu Vasillie törvényszéki bíró között tört ki.

Az ügyvédek elfogultsággal és ügyvédelles magatartással vádolják már régóta Dragu bírót és ez az ellentét most abból az alkalmából robbant ki, hogy ugyancsak őt delegálták annak az adófelbebeszési bizottságnak élére is, amely az ügyvédek adófelbebeszéseit vizsgálja felül.

felül.

Az ügyvédek — mint megírtuk — testületileg tiltakoztak Dragu elnöklése ellen, majd miután az elnök elfogulatlannak deklarálta magát — elvonultak a tárgyalásról.

Az ügyvédek fellépése eredménnyel járt, amennyiben az igazságügyminiszter kettévágta a gordiusi csomót olyképpen, hogy

Dragu elnök delegálását visszavonta és Cornél Carpinisan bírót delegálta helyére.

A békási agrárregény legújabb fejezete

Az elfoglalt területeket poton pénzért akarja megvenni a bizottság az érdekelt közbirtokosságoktól

Csikszereda, július 6.

Az agrárkiszajátítások során felbecsülhetetlen károkat szenvedtek az egyes csikmegyei közbirtokosságok. E vagyonszörnyűségek vagyonaikat egyre-másra sajátították ki az agrárbiroságok és adták oda a földigénylő román lakosságnak, olyan esetekben is, amikor a kiszajátítást semmi sem indokolta, sőt még az illető község szorult volna legelő, vagy erdőre.

A közismert kiszajátítási eljárások közül messze kiemelkedik Csikkarcfalva és Csikjenőfalva közbirtokosságainak esete. Köztudomású, hogy az első és másodfokú agrárbiroságok Csikkarcfalvától Királykut nevű 653 hold erdőszelvélt, míg Csikjenőfalvától Ivánfennék nevű 530 holdas legelőt sajátítottak ki és ítélték Gyergyóbkás román lakosságának. A vagyonszörnyűségek a legfelsőbb agrárbirosághoz fordultak jogorvoslatért, mely végső fokig igazat adott a közbirtokosságoknak és mindkét havasrész teljes egészében, végérvényesen visszatért az érdekelt közbirtokosságoknak.

Azonban a békásiak nem azok a legények, akik a törvény szigorú szankcióitól megijednek. Füttöltek a jogerős bírói ítéletre. Kijelentették, hogy a területekre szükségük van és azt vérikkel is megvédelmezik. Karhatalommal sem lehetett az ítélet végrehajtását kioroszakolni.

Sok sikertelen kísérletezés után aztán a két székelő közbirtokosság a Népszövetség elé vitte a kérdést. Az ügy e komoly fordulata aztán arra kényszerítette a kormányt, hogy megoldást keressen.

Belátta a kormány azt, hogy a székelő közbirtokosságoknak életkérdést jelent területeik visszaszerzése. A birtokot már jogérvényes

román bírósági ítélet tulajdonukba adta. Viszont azzal is tisztában voltak, hogy a békásiak egy talpalattnyi földet sem hajlandók visszaadni. Így aztán az a gondolat alakult ki az illetékesekben, hogy a kérdéses területet szabad egyezség útján, tisztességes árban megvásárolják a székelőktől és a békásiaknak ajándékozzák, hogy aztán az érdekelt közbirtokosságok más megfelelő területeket vásárolhassanak a vételárból.

A husvét előtti törvénygyárban ilyen értelmű törvényt szavaztatott meg a kormány, egyben a földművelésügyi miniszter személyesen is kifejtette az érdekelt közbirtokosságok képviselője előtt, hogy a vitás kérdést a kormány közmegelégedésre akarja elintézni.

Tisztességes áron fogják megvásárolni a kérdéses területeket, hogy a közbirtokosságokat újabb károk ne érjék.

Ilyen előzmények után, néhány nappal ezelőtt, a földművelésügyi miniszter egy bizottságot küldött ki azzal, hogy az érdekelt közbirtokosságokkal karöltve állapítsák meg a megvásárolandó területek értékét és a 7 év óta huzódó kérdést közmegelégedésre véglegesen rendezzék.

A bizottság tagjai: dr. Tetu Aurél prefektus a megye, Brancoveanu közigazgatási vezérfelügyelő az állami gazdasági hivatal, Zeicu erdészeti főfelügyelő az államerdészeti és Mandache a román szövetkezeti hivatal központja részéről utasításuk szerint felvették az összeköttetést a csikkarcfalvi és jenőfalvi közbirtokosságok vezetőivel. Különösen Mandache érdeklődött a közbirtokosságok ügyei iránt, mert neki, mint vagyonszörnyűleti hatóság delegátusának, a vagyonszörnyűség érdekében kellett volna képviselnie és védelmeznie a bizottság kebelében.

Egynapi tárgyalás után szükségessé vált, hogy a bizottság helyszíni szemlét tartson. Így testületileg a kérdéses havasrészekre utazott a bizottság. Két napi szemlélődés után Csikszeredán folytatták a tárgyalásokat, melyek eredménye teljesen nemleges, mert a helyi állami erdészeti által eszközölt és már illetékes magasabb fórumok által is jónak talált értékmegállapítással szemben, a bizottság olyan alacsony árakat ajánlott fel a közbirtokosságoknak, — holdankénti körül 60—100 aranylejtnek megfelelő összeget, — amit a közbirtokosságok képviselője mégcsak tárgyalási alapul sem fogadhatott el, az általuk kért 3—4000 békebeli aranylejt szemben.

A bizottság becslésnek alapját, mely a Királykut nevű havasrész holdankénti értékét és annak elmaradt hasznát 2200—2500, míg az ivánfennéki részek után 1500—1700 lejben állapította meg, a mai nyomott gazdasági árak és a folyó évi abnormális szénatermés képezte. Viszont a fatömegek értékét szintén a jelenlegi hihetetlenül alacsony árak mellett azzal az előnytelen helyzettel vették figyelembe, hogy a szóbanforgó területek kötött birtokok, melyek használatát törvény szabályozza.

Vagyis az összes előnytelen helyzeteket a közbirtokosságok kárára akarták kihasználni.

A közbirtokosságok ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ma a folyó árakat megfizetni nem lehet, sem a közbirtokosságokat arra kényszeríteni, hogy a mai lenyomott gazdasági forgalmi árakon adjanak túl vagyonukon.

Egyedüli komoly és tisztességes megoldás lehetőség az, ha a bizottság elfogadja a békebeli átlagárakat, melyek havasi kaszálónál holdanként 3—4000, havasi legelőknél 2—3000 és a békásidéki faanyagnál pedig 5—800 aranylejtnek felelnek meg.

Minden másféle értékmegállapítás a közbirtokosságok szándékos megkárosítását vonná maga után és méltán hívna ki a közvélemény figyelmét, hogy Csikmegyében újabb kiszajátítások történtek.

A földművelésügyi miniszter által kiküldött bizottság azonban hallani sem akart a közbirtokosságok teljesen jogos követeléseiről és így a végleges elintézés helyett

egyoldalú jegyzőkönyvben szegte le az értékmegállapítást, melyet, ha a közbirtokosságok elfogadnának, az eddig az ügygel kapcsolatosan felmerült költségeik sem térülneek meg.

A bizottság magatartása és az általa megállapított árbecslések, ha a miniszter is ugyanerre az álláspontra helyezkedik, nem jelentene mást, mint újabb kiszajátításokat Csikmegyében. Szerencse azonban, hogy a megállapított árak elfogadására a közbirtokosságok nem kötelezhetők, melyek rendületlenül hisznek a román bíróság pártatlanságában és a meddő vásárlási kísérletezések után remélik, hogy jogos tulajdonuk birtokába jutnak és bírói uton megterül az a hatalmas kár, amit a 7 éves erőszakos foglalás alatt a területek és a letarolt erdők szenvedtek.

Ferenc Gyárfás

Beszélgetés Jules Rimet-vel,

a „Fifa” elnökével, a futball világbajnokságáról és Románia esélyéről

Páris, július 6

A tömegérdeklődés, mely különben is állandó kíváncsisággal fordul a „Kerek Labda” világa felé, most érthetően felfokozva mutatkozik már jól előre a jövő évi „Futball Világkupa” eseménye iránt.

A napokban tárgyaltak itt az olasz delegátusok részvételével és Rimet a „Fifa” elnökének vezetése mellett a „Világkupa” körüli fontos tennivalókat, és a csoportok első beosztását. Jellemzősül, hogy ezt nem lehetett könnyű és rövid uton elintézni, bizonyíték a gyűlés hosszú, vallóságos „táv” tartama. Mert az illetékes tényezők, délután ötór vonultak be, hogy egész rövid vacsora idő megszakítással éjjel egyig fejezzék be a tárgyalást.

A csapatok beosztása és felállításuk köz tudomásu.

Némely részletkérdés megvilágítása céljából, felkerestük Monsieur Rimet-t, akinek jó emlékezetével el még a franciák tavalyi „Balkán-turája” kapcsán, a romániai látogatás is és így szívesen áll — óriási elfoglaltsága ellenére is — rendelkezésünkre.

— Hogy nem volt könnyű munka a beosztás, arról mindenki számot adhat magának — kezdi az elnök De, kötelességünk volt, Itáliára való tekintettel, a mely oly nagy áldozatot vész magára a világbajnokság megrendezéséért, hogy csakis elsőrangú csapatokat válasszunk ki. Eppen ezért is, az eredeti tervtől eltérőleg — megváltoztattuk a komité határozatát és nem ragaszkodtunk a „Két ország szériájához”, hanem egyeseket

hármass csoportba helyeztünk.

— Persze, mondja Rimet, lehetetlen ma még megközelítő jóságot sem felállítani, hogy a tizenkét csoportból kiválasztandó tizenhat nemzetből kik kerülnek be a döntőbe?

Románia kiállításait illetőleg, a most elért Balkán Kupa eredmények is alátámasztják, ahol — úgy tudom, kitűnt néhány erdélyi játékos, kiket alkalmunk volt a téli „NAC”-turán is látni. — A Románia—Jugoszláv—Svájc csoport körülbelül, egyforma nivóju. Igen kevéssé mérközések lesznek ebben a csoportban. Ne feledjük el, hogy Svájc igen nagy fejlődést mutatott és hogy ma holnap Jugoszlávia is eléri a középeurópai futball nivóját. Hogy csak a legutóbbi Amsterdamban elért szép eredményükre utaljak.

Most tehát minden csoportnak tudásuk megjavával kell a tréningnek nekifutni. Mindenesetre a futballsport fejlődésére és technikai nivójának elősegítésére igen hasznos lesz a Világkupa és érdekes játékokra lesz kiállításunk — örvend Monsieur Rimet, a vérbeli futballrajongó módján.

A Világkupa résztvevőinek listáján, hiányzott mind a mai napig Uruguay bevezetése. Most, miután már lezárták felállítását, jött a távirat a FIFA részére, hogy Uruguay is részt vesz, hogy megvédje a régi bajnoki címét. Bár nem kétséges, hogy a késői jelentkezés ellenére is elfogadják, de mindenesetre új nagyobb összejevetelt és megbeszélést igényel a FIFA részéről és módosításokat a

már eddig felállított csoportokban.

Itt emlitem még meg, hogy a francia futballkörök legfrissebb szenzációját, melyet már hivatalosan is megerősítettek, hogy a „Racing”, mostani középeurópai turája alkalmával lekötötte Bécsben. Hugo Meisl „Csodacsapatának” híres kapusát, Rudi Hident, aki azonban a szabályok értelmében, a szerződéstől származott kilenc hónap múlva veheti csak át a új beosztását. Így hát a „Racing”-nak még tavaszig várni kell, hogy csapatát az új „csodakapussal” feljavítsa.

Mándy Ilona

Makaby világbajnokságok Csernovicban

Utolsó előkészületeket teszi a csernovici Makaby az ott megtartandó világbajnokságokra. A világ minden tájáról egybegyűlt 1500 Makabeista utazik augusztus 3-án Csernovicba, hogy egy zsidóolimpiász keretén belül először találkozzanak egymással a sportpályán. A Makaby-világbajnokságok műsora felöleli minden ágát a sportnak.

A futballban eddig a következő államok zsidó reprezentánsai jelentették be nevezésüket: Németország, Ausztria, Lengyelország, Románia és Palesztina. Várható még legalább négy ország további nevezése.

Julius 9-ig kell

jelentkeznie, ha részt akar venni a B. L. szenzációs konstancai társasutazásán.

Iskolák Egyesületek

Érettségi eredmények és találkozó a székelykeresztúri unitárius főgimnáziumban

Székelykeresztúr, július 6.

1933. július 2-án az 1922–23. iskolai évben végzett növendékek 10 éves vendiák találkozózt tartottak Székelykeresztúron, az unitárius főgimnáziumban, ahová 10 év után 15 vendiák gyűlt össze és meleg szeretetről és az Alma Mater iránti ragaszkodásáról tanubizonyságot téve, tette kedvessé e napot, úgy az intézet, mint saját maga számára. Délelőtt az unitárius templomban egyik vendiák, *Sinién Domokos* homoródalmási lelkész végezte az istentiszteletet. Ezután a vendiákok a főgimnázium épületében gyűlve össze, dr. *Hadnagy Károly* ügyvéd által üdvözölték az intézet tanárait, kiknek nevében *Szentmártoni Kálmán* helyettes igazgató válaszolt. A vendiákok és tanárok délben a konviktus vendégei voltak. A vendiákok e találkozó alkalmával az iskola részére egy alapítvány létesítésére határozták el magukat.

Itt említjük meg, hogy e gimnázium növendékei ismét sikerrel állták ki a baccalaureátusi vizsgát, mert 17-nek sikerült az érettségit sikerrel letennie.

— AZ ERDÉLYI MUZEUM, az Erdélyi Múzeum-Egyesület 38. évfolyamában járó folyóiratának legújabb füzeté. dr. *György Lajos* főtájtár szerkesztésében a következő tartalommal jelent meg: — Dr. *Veress Endre*: Gróf Kemény József (1795–1855). II. közl. Dr. *Felszeghy Béla*: A közjogi önkormányzat elve és egy elfeledett régi erdélyi államjogász. Dr. *Tapaszy Sándor*: A lét és valóság. Az egzisztencializmus filozófiájának alap problémái. — *Huszár Lajos*: Coches Octavián gyulafehérvári éremvőse. — *Szabó T. Attila*: Adatok Nagyenyed XVI–XX. századi helyneveinek ismeretéhez. — *Nyirő József*: Kopjafák. Novellák. *Rass Károly* bírálata. — Dr. *Szűcs K. Gyula*: A szamosfalvi sósfürdő geológiája. Várhatunk-e ipari földgázot Kolozsvár környékén? — Mutatványszámot küld az Erdélyi Múzeum kiadóhivatala, Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brassai) 5 sz.

HIRDETMEY

Közhirre tesszük, hogy 1933. július 27-én délelőtt 9 órakor zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árlejtés tartatik Jernut-Radnót (jud. Târnava-Mică) község előljáróságánál, a Jernut-i állami elemi iskola felépítése tárgyában.

A költségvetés és előirányzat a községi előljáróságnál megtekinthetők, a hivatalos órák alatt.

A munkálatoknak költségvetésszerű értéke: 1,418.000 lej.

Építkezési bizottság.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Keresek egy modern, jókarban levő gyalugépet, nüt és féderrel. Cim a kiadóban. 12011

VILLATELEK a cenkulatti sétány mellett eladó. Bővelbet: Mátyás, Szent János-utca 5. Telefon 81. 11975

Cérnazokni, hatszorosan megerősítve, 4 pár 100 lej Gross Ferenc harisnyagyárában, Kapu-utca 38. (udvarban). 12025

Olcsón eladó 1 ügyes nagy vaságy, 1 zinkplé fazék 50x60, 1 gyermek-dresznakoci. Brassó, Vár-utca 61. földszint, jobbkeéz. 12029

Selyemharisnya, legfinomabb kivitelben legolcsóbban Gross Ferenc harisnyagyárában, Kapu-utca 38. (udvarban). 12025

Veszek nyárfát berakóálmástól. Ajánlatokat R. Christel, Codlea (jud. Braşov) címre. 12027

Egy modern gyermekkocsi eladó. Brassó, Str. Juliu Maniu 62. sz. Halmágyi. 12020

Sepsiszentgyörgyön eladó, jutányosan, készpénz ellenében a Vasut-utca 19. szám alatti kóház, 2 szoba, konyha, üzlethelyiség, udvar, kert és melléképületek. 12015

ELADÓ. Két háztelek, régi épületekkel együtt, jutányos áron eladó. Sepsiszentgyörgyön, Vasut-utca 8–10. 12019

Állást nyer

Élelmes fiatal segéd, vagy leány rőfös üzletben azonnal felvétetik. Románul beszélő előnyben. Teljes ellátás és fizetéssel. Grossberg Franciska, Csikszereda. 12009

HAZMESTER FELVÉLT. TIK. Brassó, Weiss Mihály utca 35. 12022

Favállalat keres gyakorlati rendelkező detail eladót. Mindhárom erdélyi nyelv ismerete megkívánatik. Csak komoly ajánlatokat kérünk 12016. szám alatt a lap kiadóhivatalába.

Vegyes

Középiskolai magán- és javítóvizsgákra vidéken is felölősséggel előkészít Tankóczy Béla, Baia-Mare. 11950

CSERNÁTFALUBAN (Regel) dinand 650, póstával szemben, fogorvosi rendelő nyílt. 12026

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

DR. TONIS BÉLA SZERELEM ÉS SZAPORODÁS

TARTALOM.

Szerelm és szaporodás. — Szaporodás és társadalom. — A szaporodás korlátozásának története. — El a természetitől? — A fogamzás-elhárítás a modern sebeszetben. — A termékenység halálsugara. — A mirigyek világa. — A vegyi háború. — A gumi- és drótkadályok. — Miért nem a férfi...? — A kételkedő orvostudomány. — Fogamzásmegelőzés és abortusz-kérdés. Az új út.

ÁRA 84. — LEI.

Kapható

A BRASSÓI LAPOK
KÖNYVOSZTÁLYÁN.

Küzdelem néplünk egészségeért

Dr. VENDE JÁNOS tanársegéd:

A nemi betegségek

okai, tünetei, kezelése, védekezés 60 Lej

Dr. FÖLDES LAJOS főorvos:

A női betegségekről

Megelőzés, védekezés Hasznos tudnivalók egészséges és beteg nőknek!

Ara 102 lej. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Vidékre való szállításnál portót felszámítunk.

Már csak 100 lejbe

KERÜL AZ ALABBI TIZ REGÉNY:

1. *Csermely Gyula*: Napkeleti Kaleidoszkop.
2. *K. Zathureczky B.*: Simonyi Obesteré.
3. " " Az Embergüllő.
4. *Kellermann*: Schwedenklee utolsó szerelme.
5. *Forró Pál*: A megölt szerelm.
6. *Maurice Leblanc*: Az uri betörő.
7. " " A négy vörös gyémánt.
8. " " A keleti titok.
9. " " Nyolcat üt az óra.
10. *Folcy*: A földalatti város.

Összesen 1646 oldal.

A pénz előzetes beküldésével portómentesen szállítja a

Brassói Lapok Könyvosztálya

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a mindnyájunk által nagyon szerelt jó gyermek, testvér, unoka, sógornő és rokon

Domokosi

Molnár Margit

életének 25-ik évében, f. hó 4-én hosszas szenvedés és a halotti szentiségek áhítatos felvétele után, lelkét visszaadta Teremtőjének.

Hűt temetőt f. hó 6-án d. u. 6 órakor fogjuk a bolonyai róm kath. temető kápolnájából az ott levő családi sírba örök nyugalomra kísérni.

Lelektüvéért az engesztelő szentmiseáldozat f. hó 7-én reggel 8 órakor lesz az egyet Urának bemutatva.

Adj Uram örök nyugodalmat neki!

Brassó, 1933 július 5

A gyászoló család.

Olcsón eladók:

- 5 dupla ablak a Hosszu-utca 23 sz. alatti utcai lakásból — Különléle ajtó és üvegfal
- 2 vaságy
- 2 vas éjeli szekrény
- 1 vas mosdó márványlappal
- 1 üzleti pult fiókokkal, 2,20 m. hosszú
- 1 lisztláda
- 1 üzletredőny rugóval, 3 m. magas, 1,45 m. széles

Közelebbi felvilágosítást ad

Fröhlich Károly & Tsa
vaskereskedés Brassó, Hosszu-u. 30

CSODÁS

színeket hoz a nyári divat

virágos mousseline-ruha,
elegáns imprimé-komplé,
bájos mosókosztűmökben,

strandpizzsama,

pongyola

és bluzokban

SÁMUEL

DIVATHÁZ

(volt Fenyvesi & Sámuel)

Brassó, Buzasor 4 sz.

lehetővé teszi ezen divatos,
izléses ruhadarabok

legolcsóbb

beszerzésél.

Megtekintés vételkényszer
nélkül.

Eladó traktor és cséplő

- 1 drb. használt, de üzemképes Fordson traktor
 - 1 drb. Ferroagricola gyártmányu 800 mm-es cséplő
 - 3 drb. teljesen új Fordson traktor
 - 1 drb. 12 HP. Wohanka nyersolajmotor
 - 1 drb. 6 HP. Ferroagricola benzínmotor
 - 1 drb. 6 HP. Climax nyersolajmotor
 - 1 drb. 5 HP. Sedling benzínmotor
 - 2 drb. 40 HP. Deutz motor
 - 1 drb. 50 HP. Ferroagricola szivógáz motor
 - 2 drb. használt Ford teherautó.
- Vetőgépek, Heid trieurök, Kalmár rosták, csirkeketlőgépek, Bächer ekék és minden más mezőgazdasági gépek olcsó ár mellett kaphatók azonnal raktárunkból.
- AGROFERRA r. t. Tg-Mureş,
Str. Călăraşilor 7.

Keresünk

1 darab 24/mm. 30 coll gyorsfutógatter, 120 N. P. stabil géppel megvételre. — Ajánlatok: I. Schulimsohn Bucureşti, Bulevardul Elisabeta 15

Az inyesmester szakács-könyve

Kétszáz kitűnő befőzési recept a háztartási konzerv-készítés minden fajtájából. Ez a hatalmas kötet, összesen 2500 étel és ital készítését írja le. Ara csupán 144 lej. Portó 20 lej. Utánvét 170 lejbe kerül. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.